

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2. l. 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 „ — „
četrt 6 „ 50 „
mesec 2 „ 30 „

V upravnistvu prejemati:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 „ — „
četrt 5 „ — „
mesec 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 51.

V Ljubljani, v soboto 2. marca 1901.

Letnik XXIX.

Državni zbor.

Dunaj, 1. sušca.

Pogajanja.

Kritične razmere v zbornici, ki sta jih poostriili odločna češka opozicija z dolgimi govori o nujnih predlogih in pa skrajna predrznost Schönererjevih tovarišev, presejajo že vsem treznejšim ljudem. Mučna, neznočna je negotovost, v kateri visi parlamentarizem. Živeti ne more, umreti noče, kakor bolnik se v krčih zvija na javnem odru. Zdravniki poskušajo razna sredstva, toda bolezen se dalje razvija in razjeda življenjske moči. Mnogi so, ki so dali upu slovo, da bi ta parlament sploh ozdravel.

Zadnja dva dni je imela samo galerija svojo zabavo v zbornici, kjer Wolf s tovariši in češki radikalci igrajo „avstrijski parlament.“ Resne obravnave in pogajanja se vršče za zagrinjalom, v ministerski sobi in v raznih klubih. Pogajanja merijo v prvi vrsti na to, da Čehi ustavijo svojo tiho obstrukcijo in vladne predloge pridejo v razpravo. A že pri tem vprašanju se pojavljajo razne ovire. Mladočehi imajo že velik križ s svojimi radikalci, ki na svojo roko vodijo burško v ojsko. Fresl, Klofač in tovariši so možje, ki slepo streljajo s topovi na komarje. Ob enem pa so Mladočehi v veliki zadregi zaradi svojih volivcev. Ko so Staročehi pomeli v stran, prevzeli so odgovornost za vspehe in neuspehe češkega naroda.

In če danes pregledajo bilanco svojega desetletnega delovanja, izkazati morajo pasiva. Ako sedaj ne poravnajo svojih dolgov, imeli bodo hudo borbo pri letošnjih deželno-zbornskih volitvah. Vzbudili so duhove, ki jih ne morejo ukrotiti. Jezikovne naredbe, ki so bile prva točka med aktivni, prečrtal jim je z eno potezo grof Clary. To jih boli in peče, zato hočejo in morajo sedaj nekaj doseči, da preprečijo politični svoj polom. Toda primerno koncesijo jim more dati vlada le v dogovoru z levico. Taka koncesija bi bilo češko vseučilišče v Brnu. Dasi bi bilo to mogoče brez škode za Nemce, vendar

odločno odbijajo to češko zahtevo in prete z obstrukcijo.

Vsporedno s tem pogajanjem mej vlado, Čehi in Nemci se pletejo načrti za osnovo večine v zbornici. „Nemška vzajemnost“, ki so jo lani skovali, se je zopet razkosala. Zaslugo za to imajo Prusaki, ki ne poznajo nobene discipline niti dostojnosti. Nova večina je torej mogoča le z desnico in zmernejšimi strankami na levici, ako hočejo poslušati trezno pamet in ustreči opravičenim zahtevam nenemških narodov. A dokler bodo imeli na levici merodajen vpliv možje, ki preté Čehom s političnimi generali in Avstriji s pruskimi topovi, kakor se je to včeraj zopet zgodilo v zbornici, tako dolgo je nemogoča vsaka poštena sprava. Kritični so torej dnevi za parlament. Danes ali jutri se odloči, ali letos dovoli vojaške novince parlament ali § 14. Vlada se je mogla prepričati, da proti Čehom ne more spraviti pod streho takozvanih državnih potreb. Zato po posredovanju poljskih voditeljev obravnava s Čehi. Kakor kaže, se posrečijo pogajanja, da bodo v ponedeljek rešeni vsi nujni predlogi in da se v torek prične prvo branje vladnih predlogov o vojaških novincih in državni zganjarini.

Današnja seja

je bila nenavadno mirna. Schönerer se je opravičil z boleznijo, a drugi njegovi tovariši so bili danes zaspani. Tri ure je trajala razprava o nujnem predlogu posl. Cingra gledé osemurnega dela v rudokopih, nedeljskega počitka in ženskega ter otroškega dela v tovarnah. Za nujnost so govorili Cingr, Hořica, Karbus, Fresl, Hannich in Eldersch. Dr. Ofner pa je predlagal, naj se predlog izroči odseku. Pri glasovanju zbornica ni pritrdila nujnosti, za katero so glasovali samo Čehi in Jugoslovani, Rusini, antisemitje in socialni demokratje.

Koncem seje pa se zbudi Wolf iz svojih sanj. Rohnel je nad zbornico, ker je včeraj odklonila njegovih tovarišev interpelacijo gledé odpustkov. Danes je skušal v obliki vprašanja na predsednika vtihotapiti v za-

pisnik vso včerajšnjo interpelacijo, a še v surovejših izrazih. Nastal je zopet krik; predsednik zvonil, a Wolf se togoti, tovariši mu divje pritrujejo. Ko Wolf iztrese svoj srd, mu predsednik odgovori, da ostane pri svoji izjavi gledé interpelacij. Mi le želimo, da bi predsednik tako strogo postopal tudi proti prusaškim interpelacijam, kakor proti češkimi.

Konec seje ob 3. uri. Prihodnja seja je v ponedeljek popoldne ob 5. uri.

Ljubljana in dr. Šusteršič.

II.

Kakor smo videli, znaša skupna škoda pri vseh zasebnih in javnih poslopih ogromno svoto 3,138,100 gl. le nizko cenjena. Jasno je bilo vsem ljubljanskim meščanom, da je zdaj treba skupnega sodelovanja vseh prizadetih, pozabiti se morajo strankarski boji in složno je treba postopati v pomožnem delu. Katoliško-narodna stranka je hitro in rada ponudila svojo pomoč; njeni najboljši možje so po raznih zastopih z odločnostjo in vnoem delovali za mesto in deželo. V mestnem zboru sta bila dr. Gregorič in Kalan, na Dunaju Klun, Povše in tovariši, v deželnem zboru celi klub in po raznih pomožnih odborih so bili naši možje izredno delavni.

Hvaležnosti zato niso iskali in je tudi niso našli; nasprotna stranka je kmalu začela z raznimi napadi na naše moče. Ob času, ko se je kanonik Klun na Dunaju najbolj trudil dobiti več pomoči in večjih ugodnosti za mesto in deželo, so ga v »Narodu« najbolj psovali in grditi.

Dr. Gregorič je zastavil vso svojo energijo, da reši hišne lastnike propada, in za plačilo so mu votirali v mestnem svetu »indignacijo«. — A vse to nas ni zmotilo, da bi ne bili prej ko slej resno in vstrajno delali na rešitev mesta in dežele.

Ker zasebne podpore, dasi obilne, niso zadostovale pri tej nesreči, je morala pomagati država.

Pomoč od države.

Porušena poslopja je bilo treba na novo pozidati ali vsaj izdatno popraviti. Pri stavbah pa je mnogo težav in sitnosti in razni davki so neljuba doklada. V tem oziru je bilo treba državnega zakona, ki določa za nove stavbe prostost davka za prihodnjih 25 let; ta zakon, veljaven za Kranjsko in Štajersko, je bil v državnem zboru sprejet.

A zidati so mogli le tisti, ki so imeli kaj denarja, ali so vsaj mogli ga dobiti, večina poškodovancev pa je bila brez denarja in zadostnega kredita.

Dolžnost države je torej bila, tudi z denarjem priti ljudem na pomoč. Vlada je v ta namen državnemu zboru predložila načrt podpore v tem, da dovoli skupaj 4 milijone za Kranjsko in Štajersko. Od teh 4 milijonov je prišlo na Ljubljano 200.000 gl. podpore in 1 milijon 850.000 gold. brezobrestnega posojila, na deželo pa 530.000 gl. podpore in 1,245.000 gl. brezobrestnega posojila in še posebej za trgovce in obrtnike je predlagala 35.000 podpore in 100.000 posojila.

Vse stranke v državnem zboru so kazale dobro voljo in osoda predloge je bila zagotovljena; a med tem se je pokazalo, da je škoda dokaj večja, kakor so jo komisije v naglici cenile. Trebalo je novih denarnih sredstev; zato so poslanci nasvetovali k vladni predlogi še dostavek o 3% posojilu v znesku 1 milijona. Kanonik Klun je porabil svoj vpliv, da je pri vladi in poslancih dobil pritrdilo; tovariši so ga krepko podpirali.

Ker je bila zasebna darežljivost nabrala do 26. junija že 600.000 gl. darov v podporo, je bilo za prvo silo nekaj denarnih sredstev na razpolago. 9. julija so objavili državni zakon o podporah, in ob enem je deželna vlada postavila rok do 24. julija za vlaganje prošenj za podporo in posojilo.

Prišlo je v določenem času 824 prošnja hišnih posestnikov za svoto 840.900 gl. nevračljive podpore in za 3 milijone 370.700 gl. brezobrestnega posojila. Poleg teh je še 843 obrtnikov in trgovcev vložilo prošnje za

LISTEK.

Vse podržavljeno.

Z veliko marljivostjo leže nekdo v »Sl. Narod« članke pod zaglavjem »Patentovani klerikalizem in še marsikaj«. To so izbruhli poluizobražene duše, ki je zašla na časniško dušno pašo ter se tam preobjedla. Mož začne kako misel, nadaljuje s pričetkom druge in konča zopet z začetkom tretje. Samo to je razvideti iz vse dolge vrste omenjenih člankov, ki samo polnijo predale liberalnega glasila, da pisec klerikalizem sovraži, kar le more, da pa prav jasno ne ve, zakaj. Zadnjič je predlagal, da se podržavita cerkev in bogoslužje. Velikanska ideja, na katero si pa »Narodov« pisec, žal, ne more vzeti patenta, ker so jo že pred njim imeli galikanci in jožefinci. Toda tem se ni obnesla.

Člankar v svojem navdušenju za podržavljenje ne pomisli, kam bi prišli, ko bi država se vtikati hotela v vsako reč, ter bi vse podržavila.

Naslikati hočemo tu »Narodovemu« člankarju črevljarsko delavnico v času, kedar bi podržavljeno bilo vse, torej tudi črevljarstvo. Vse se vrši seveda po določenem poslovniku. Najprvo vidi vložni zapisnik katerega vodi učenec Tonče. Vsak kos usnja dobi svojo

redovno številko, potem pa pride v dotični referat. Referat za čizme ima pomočnik Jaka, oni za štiflete je v rokah pomočnika Miklavža, škornje ima v svojem referatu pomočnik Nace, referat za časniške škornje pa »Narodov« člankar. Mojstra seveda ni, imenuje se »gospod nadzornik«. Mi moremo dati gospodu referentu za časniške škornje samo ta svet: Zahteva naj od gospoda voditelja vložnega zapisnika, da mu pridelji vsaj nekaj boljše usnje, kot dosedaj.

Tako bi bilo torej s črevljarstvom. Kaj pa s časnikarstvom? Seveda bi delovala posebna naborna komisija, kateri bi se moral podvreči vsak, kedor bi hotel postati časnikar. Ker navadno najbolj kričijo in razsajajo tisti fantje, katerih niso potrdili, bojimo se, da bi pred to naborno komisijo ne doletela »Narodovega« člankarja ista osoda, ker že sedaj tako silno kriči.

Sicer pa naj svoje izmučene duše ne trudi se nadalje s pisanjem takih člankov. Dovoljimo mu, da porabi nastopni, čisto v duhu njegovih člankov napravljeni spis:

»Klerikalci, kateri imajo kot prvo geslo, ki se ga drže vedno in povsod, bodisi pri volitvah, kjer slepe naš narod, ki je tako ubog in zatiran, da je že zadnji čas, da se reši robstva, ki mu žuli rame, da krvave in smo mi liberalci poklicani, mu obvezati te krvave,

od klerikalizma mu zadane rane. Klerikalci hočejo luč prosvete, katero naš kmet, do sedaj hodeč po gosti temi nevede, v kateri so ga držali klerikalci, skrbeči le za svojo malho, ki nima dna. Klerikalcev početje, katero je ožigosal naš list, ki se s toliko vnoem za svobodo, prostost in bratstvo, za to staro geslo vseh pravih liberalcev, ki tako nesebično delujejo za narod, kateri ječi v temi klerikalizma, ki je mora našega življenja. Klerikalizem deluje, kakor je v obče znano, tako, da mi ni treba še posebej utemeljevati, ter s tem izgubljeni čas, ki ga potrebujemo tako silno v svojo izomiko, brez katere bi v klerikalni temi, ki jo hoče širiti duhovščina, katero mora v svoje nadzorstvo prevzeti vlada.

Gospodje klerikalci, nikari se razburjati, če vas moje ostro pero, nabrušeno z modrostjo moderne šole, katero s tako silnim sovraštvom, kakoršnega ne uči vera, ki jo zlorabljuje v svoje namene, kateri vam posvečujejo sredstva, v kojih niste, kakor vemo, izberčni. Klerikalizem s svojimi eksercijami, katere se morajo odpraviti za dijake, preklinjajoče tako krajšanje počitnic, name-njenih v počitek duha, ki si je skozi mesece in mesece, ne boječ se truda in napore, brez katerega ugodno živite vi klerikalci.

Klerikalizem sovražeča inteligenca bere rada te članke, v katerih govori soroden duh, ki prost klerikalnih spon, v katere hočejo klerikalci šolo, ta paladij naše ustave, katero klerikalci brez patriotizma, ki ga še nikoli imeli niso, kar jim lahko dokažem, seveda le, ako me bojo prosili olikano, ne tako surovo, kakor more delati le pristen klerikalec.

To bo kot nalašč za nadaljevanje dotičnih člankov, katerim je po vsebini in slogu sorodno. Ti pa, inteligenca, le čitaj z zanimanjem »Narodove« članke, kot doslej!

„Deseti brat“.

Po Jurčiču dramatisoval Fran Govekar.

Hiša natlačena, veliko gostov — tudi iz provincijalnih mest — je moralo žalostno oditi od blagajne, ker ni bilo ni jedne vstopnice več dobiti. To je za dramo na slovenskem odru gotovo zelo redek moment. Torej dejstvo je neovrže: »Deseti brat« je vabil v gledališče z veliko silo. Vpraša se zopet: ali je vabil naš narodni klasik Jurčič — ali je vabil dramatisator Govekar? Lahko rečemo: Oba.

Gotovo je bilo v gledališču kruto malo oseb, ki ne bi bile vsaj enkrat, če ne večkrat, prečitale »Desetega brata«. Saj je to

podporo. Prošnje so presežale daleč dovoljeno podporo. Kdor ni dobil podpore in posojila od države, iskal ga je drugod, da je zamogel postaviti novo hišo.

Deželni zbor je sklenil prodati ali zastaviti vrednostnih papirjev za deželne potrebe in je dalje dovolil mestnemu magistratu, da vzame začasno 300.000 gold iz fonda za barje in jih porabi za regulacijo mesta.

Rešitev prošnja in razdelitev denarja se je vršila prepočasno, in malo posestnikov je moglo popraviti ali pozidati hiše do zime; manjkalo je zato pripravnih stanovanj, in velika stiska je bila za reveže čez zimo.

Leto pozneje so se lotili dela vseskozi in dobivala je Ljubljana novo lice.

Mažari v hrvaškem Primorju.

XXXVI.

Vse dejanje in nehanje mažarske državne oblasti obstoji v tem, da razširja svojo moč po hrvaškem Primorju. V sredstvih ne izbira a še manje se ozira na obstoječe dogovore med Oggersko in Hrvaško. Kar le more pospeševati mažarsko nadmoč, vse se izrabljuje, pa če pri tem tudi večji del primorskega prebivalstva trpi največjo krivico in škodo.

To nam je zopet najboljši dokaz nova pogodba, ki jo je sklenila državna oblast s pomorskim društvom „Adria“. Mažarska vlada je zasnovala precej, ko se je polastila hrvaškega Primorja, pomorsko društvo slično tržaškemu „Lloyd“ ter ga tudi zdatno podpira z državnimi sredstvi. Razumi se, da je pri tem društvu vsaj na zunanje vse mažarsko, saj to hočejo Mažari pred svetom pokazati.

To društvo je uživalo že dozdej vrlo mnogo pogodnost od države, toda društveniki še niso bili zadovoljni, nego so zahtevali od države še več podpore, katero so seveda tudi dobili, in pogodba glede brodarstva se je podaljšala in razširila na celih dvajset let naprej.

Društvo se je zavezalo, da poveča število parobrodov za deset in da razširi svoje plovitve na Špansko, Alžir, Maroko in Tunis, ter v Portugal vsaj enkrat na mesec; tudi v Amsterdam, Rotterdam, Antwerpen, Hamburg in Kopenhagen se mora ploviti, čim je za to pripravljenega blaga vsaj 100 ton. Celo v Severno Ameriko mora biti društvo pripravno pošiljati svoje parobrode, a za to dobi od ministerstva za trgovino posebne podpore 300.000 K na leto.

Toda v vse te luke ne morejo ploviti parobrodi z robo iz Reke, ker se je ne nahaja toliko v tem mestu, nego prevažajo tujo robo dalje, kar pa vendar ni umestno, da oggerska država podpira taka podjetja. Ravno radi tega so se mnogi ugledni trgovci izjavili proti tej novej nagodbi, ter se vladi

pritožili, da ni ravnala korektno, da ni poklicala k omenjenim razpravam prave trgovske veščake, ki bi bili znali svetovati vladi v tem pogledu.

Toda to je stvar, ki se tiče le vlade in njene podpore, huje pa je, kar se je pri tem dogovoru dodalo glede svobodne plovitve.

V dogovoru se izjavljuje oggerska vlada, da hoče izključiti iz svobodne plovitve vse one pomorske voznje, za katere dobiva „Adria“ državno podporo, a ob enem se pripravljata zakonska osnova pri ministerstvu za trgovino, po kateri se hočejo urediti oblasti za svobodno plovitev tudi drugih pomorskih društev razen „Adrije“, ali z istim dodatkom kakor pri „Adriji.“ Kaj pa pomeni ta dodatek glede svobodne plovitve? Dozdaj je država podpirala vse pomorske voznje v one luke, ki so v zvezi s Hrvaško in Oggersko ter so dobivala podporo vsa pomorska društva in ne samo „Adria“.

Po novej odredbi bi mogle zdaj spadati med subvencionirane pomorske voznje le one v Avstralijo, Švedsko in Norveško, v iztočno Azijo itd. tedaj v kraje, ki ne stoje v nobeni trgovski zvezi s hrvaškim Primorjem. Sicer pa je vlada že točno določila vse pomorske voznje za „Adrijo“ ter ni izpustila iz tega popisa niti luk niti celih obročij, s katerimi se največ trži iz hrvaškega Primorja.

Kaj pomaga potemtakem podpora ostalim pomorskim društvom, katerim jih država ponuja, ker jih ne morejo upotrebiti za kraje, s katerimi nimajo in ne morejo imeti nobenih trgovskih zvez.

Kaj ni to lokavo izmišljeno sredstvo, da se ubijejo vsa pomorska društva, in da se tako prilasti „Adria“ pravega monopola v plovitvi v vse trgovske luke, s katerimi je do zdaj trgovalo poleg nje tudi ostalo hrvaško Primorje. Ni li to zopet vse tako izvedeno, da se hrvaško Primorje še huje zatve, nego je že zatrto? Hrvati imajo na Reki in v Senju svoja zasebna paroplovna društva, ki so vrlo ugledna.

V ta društva so Hrvati vložili sila denarja, in zdaj naj jim vse to radi samovolje mažarske propade? In kaj more postati s samo trgovino, če se proda vsa le enemu društvu, in še takemu, ki dozdej ni pokazalo, da je doraslo velikim trgovskim zahtevam posebno v lesnej trgovini? To je tedaj odgovor oggerske vlade na vse prošnje in predstavke primorskih Hrvatov, da jim pomore povzdigniti pomorsko trgovino ter jih tako rešiti gmotnega propada.

In hrvaška vlada in hrvaški poslanci na oggersko-hrvaškem saboru brčkone o tem ne vedo nič, premda so pozvani k razpravi omenjene postave k zajedniškemu ministru trgovine izvedenci iz Oggerske in Reke. Bode

li hrvaška vlada propustila, da se na njo v tako važnem vprašanju niti ne ozro v Budimpešti, in bodo li molčali hrvaški poslanci, če pride ta osnova na pretresanje v sabor?

To je neverjetno, toda do zdaj je poznato le to, da jih ni o tem še nobeden vprašal.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. marca.

Delo poslanske zbornice.

Mesec dni so že zbrani naši poslanci na Dunaju, a s pozitivnim, za volivce — davkoplačevalce koristnim delom zbornica še ni pričela, ker tako hočejo nemški neodrešenci in, zdi se skoro, tudi vlada, ker bi sicer gotovo našla kako pot iz sedanje zagate. V teh razmerah so pa vendar posamni poslanci storili, kar so mogli. To je razvidno iz naslednjega. Vloženih je dosedaj 51 nujnih in 319 navadnih predlogov, interpelacij pa je 274. Res, da je mej temi vlogami mnogo takih, ki imajo namen samo ovirati delo v zbornici, vendar je pa mnogo predlogov, pri katerih so se morali predlagatelji dokaj truditi in ki bi bili volivcem v veliko korist, če bi res postali zakon. Vlada je predložila dosedaj 83 svojih predlog. Dela je torej obilo, a z delom se ne prične.

Položaj rudarjev.

Poslanska zbornica je včeraj ob skrajno pičli udeležbi, prisotnih je bilo le nekaj nad 200 poslancev, s 113 proti 108 glasovom odklonila nujnost predloga soc. dem. poslanca Cingra glede zboljšanja položaja rudarjev in posebno glede uvedbe osemurnega delavnika in nedeljskega počitka. Za nujnost so glasovali: slovanski centrum, kršč. socijalci, Mladočehi, opozicijski Poljaki, Italijani, soc. demokratje in vsenemška zveza, vsi drugi, mej temi baje tudi člani „hrv.-slov. kluba“ so glasovali proti, akoravno zastopa posl. dr. Ferjančič rudarsko mesto Idrijo. Nič ni pomagalo, da so razni govorniki kazali na angleški parlament, ki je ravno te dni vsprejel predlog gledé osemurnega delavnika. Soc. demokratje bodo menda sedaj spoznali „ljubezen“ liberalcev do delavcev.

Češko vseučilišče v Brnu.

Dalje časa je že na dnevnem redu opravičena zahteva moravskih in drugih Čehov ter njih zastopnikov, naj se čim prej ustanovi češko ali vsaj dvojezično vseučilišče. Storilo se je v tem oziru že mnogo korakov in je bilo tudi dokaj upanja, da se konečno uresniči dolgoletna želja moravskih Čehov. Sedaj so pa proti tej zahtevi z vso odločnostjo nastopili moravski Nemci, ki bodo seveda našli podporo pri vseh svojih zaveznikih, in groze vladi naravnost z obstrukcijo,

ako bi se udala Čehom. No, vlada naj pomisli, s katere strani jej je pričakovati hujega odpora, kajti uverjena sme biti, da najde v vseh slovanskih vrstah najhujše nasprotnike, ako se ustraši nemške grožnje.

Oggerski agrarci.

Stranke v oggerski poslanski zbornici se v kratkem pomnože za jedno novo stranko. Nastopila bo stranka agrarcev, kakoršno imamo tudi v avstrijskem parlamentu. Nje somišljeniki so se nameravali organizovati že pred nekaj tedni in so menili razposlati volivcem svoj program v 50.000 izvodih. Razpošiljatev je pa izostala, ker se je voditeljem od neke strani namignilo, da sedanji trenutek ni primeren za take poskuse in ne kaže sedaj motiti obstoječih parlamentarnih razmer. — Oggerski agrarci so torej že nekoliko galantnejši od naših, ki se niso prav nič ozirali na obstoječe parlamentarne razmere.

Dvoboj v nemški armadi.

V nemškem državnem zboru se je vršila te dni živahna razprava o dvoboju v armadi, oziroma o tem, kako naj bi se že vendar enkrat definitivno odpravila ta grda navada. V ime centra je nastopil zelo srečno poslanec dr. Bachem, ki je apeloval na — krščanskega cesarja. Vojni minister je namreč tem povodom dokazoval, da eksistira neka cesarska določba iz leta 1843, ki predpisuje in odobrava dvoboj v armadi. Govornik katoliškega centra je pa dokazal, da se to ne ujema z državnimi zakoni, posebno je pa v direktnem nasprotju s — krščanskim mišljenjem cesarja Viljema. Cesar pri vsaki priliki povdarja svoje krščansko prepričanje, ki označuje dvoboj kot uboj in samomor, in kot takega prepoveduje. Govorniku se zdi torej povsem nemogoče, da bi vladar predpisaval in odobral dvoboj. »Ako krščanstvo v vladarjevih ustih, končuje govornik, ni samo prazna beseda, ne moremo izvajati družega, nego navedeno dejstvo.« — Dunajska „Reichspost“ dostavlja tem besedam, da pričakuje podobnih besedij tudi povodom razgovora o interpelaciji poslanca Finka in tovarišev v avstrijskem parlamentu.

Kralj Edvard v Nemčiji.

Danes ostavi Edvard VII. po dosedanjih dispozicijah Cronberg, kjer je obiskal bolno sestro, ter se povrne v domovino. Cesar Viljem ga morda spremi do morja, a gotovo to še ni. Sploh se je minule dni opazilo, da se cesar Viljem ni posebno živahno zanimal za svojega gosta. Pustil je skoro ves čas Edvarda samega in bival v Berlinu. Nekateri pravijo, da je s tem hotel pokazati, da je kralj Edvard prišel res samo na obisk cesarice Friderike, drugi pa trdijo, da cesar ni hotel še bolj razburjati javnega mnenja, ki ni nič kaj simpatično pozdravilo angleškega kralja na nemških tleh. Bodisi

jeden najkласičnejh romanov, v katerih diha naš narod, v katerem srečujemo sami sebe, v katerem imamo kar po vrsti vse nijanse originalov in značajev kmečkih in gosposkih, kar jih biva v našem narodu. »Deseti brate« je Jurčičevo najbolje delo, katero samo bi mu spletlo vence prvih pisateljev, da ni napisal nič drugega. In prav zato je korak, katerega se je upal storiti dramaturg, gotovo smel, drzen. Teško je iz romana ustvariti dramo, težko je roman doseči, izjema, da bi ga kdo prekosil. Da ima prav ta roman krasnih dramatičnih prizorov, o tem ni dvoma. Ali koliko je treba predelavati, koliko sestavljati in koliko misliti, da se ne bistveno opusti, da se mnogo, kar je v romanu pisanega, nadomesti z dejanjem? Priznati se mora splošna sodba, da je treba dejati igro še pod pilo, krepko pilo, da bo vsevala. Videli smo dovršene, krasne prizore, a tudi druge, ki so navdušenje, katero so rodili ti posrečeni prizori, utopili, uničili. Torej oglejmo posmeznosti!

Kdor je občeval in bival mnogo med narodom, tisti je že srečal premnogokrat bitja a la deseti brate, Krjavelj, stric Dolef. Prav zato ima gledalec že značaj, masko, mimiko kar ustvarjeno v duši, in naloga igralca je, da z masko, gesto in govorom gledalca očara — ne pa razočara. Torej Martin Spak — naslovna uloga? Mora se priznati, da jo je gospod A. Dobrovolny po prečno jako dobro zamislil in ponekod kar

izvrstno igral. Njegov nastop pri starem Piškavu je bil brez prerakanja najizborneji. Tedaj je prodrla resnica, katero je sicer prikrivala nekam bedasta zunanost, resnica in skrivnost, ki nam je razodela Martinovo notranjost.

Prav zato pa ne sme nikdar, kedar Martin kaže pred ljudstvom nekam indiferentno lice za ves božji svet, vzkipeti njegovo srce. Zato se je tudi trudil gospod Dobrovolny in pri drugem nastopu to pogodil še bolj mojsterski. Tako je bilo tudi pri Obrščaku, ko vrže Miho na cesto. Samo prizor med oderuhom Miho in Franceljem naj pride bolj v ospredje, da gledalci zasledujejo Martinovo opazovanje in prisluškavanje, pa tudi skriti gnjev radi oderuškega iztirjavanja. Pohvaliti se mora Lovro Kvas — gospod Deyl. Neka blagosrčnost, skromnost, mir — a vendar pravi ponos — vse to je dobro zadeto, nekako prav tako, kot nam slika domišljija tega idealnega junaka.

In Manica (gdč. Rückova)? Bolja menda ne more biti po svoji zunanji naravi na odru nobena Manica. Obleka, obrazek, glas — vse — taka je morala biti Manica. Ali težka je uloga zato, ker naj bi bila živahna, a pri tem nedolžno naivna, ljubka, a brez koketnosti. Gotovo se vspne gospica tudi glede tega (kar je že zelo doseгла) na vrhunec.

In naš ljubi Krjavelj? Kdo ne zna vseh njegovih dovtipov na pamet? Kdo ga nima natančno pred očesom? Na izust smo se

učili dijaki njegove pripovedke. No, gospod Verovšek je v tem »velik«, da zadene ton takih originalov, da jih zadene mojsterski. Toda maska ni bila Krjavljeva! Ni bila — nikdar! Najprvo proč tisti slamniki, ki datira iz dobe zadnjih par let — kot ga nosi kak morostarski kosec. Ta slamniki sam je že tak anahronizem, da človeka zjezi. Krjavlju na glavo pokloftan klobuk, širokih krajev, visoke stule — ki stoji na vse vetrove, obvezan s kakim oguljenim motvozom! To je Krjavljev klobuk! In obraz? »Zabuhlega obraza je bil,« pravi Jurčič — ergo! Potem njegove praznje jerhovke! To niso bile Krjavljeve hlače. On je nosil »leskove« — verujte, da jih je. Tudi stas boji bolj upog-njen, »zgaran« — potem bo pristni Krjavelj. In vse to popravi najlažje gospod Verovšek, ker drugo že vse ima.

Vsi drugi igralci niso tolike važnosti, a pohvalno naj se omenja g Danilo (Dolet), Krivec (g. Pavšek), Neža (g. Danilova) in jako izvrstni kmet pri Obrščaku, ki kritikuje učenje. Maska in kretnja zares narodna izborna. In sedaj — v koliko se je posrečilo dramaturgovanje? V prvem dejanju je onega petja za odrom preveč! Zadostuje jedna kitica! Tista pavza je mučna. Po prvi kitici naj se oglasi še Martin v ozadju — basta. V drugem dejanju je prizor po Jurčiču jako dober. A pri svatih se pozna, da Govekar ni doma. Ker se že radi zbora privede na oder svatovski spreved, naj bi se tu porabilo to-

liko tiste pristne kmečke ženit. poezije! Naroden je le pozdrav Krjavljev na ženina in nevesto — vse drugo slabo zamišljeno. Kako sedita ženin in nevesta osamljena — zapuščena! Ne, to ni takozvana »vhodnja« kmečke svatbe.

Potem naj pa opuste igralci besede: goflja itd. Ne vemo, če so ekstempirirane ali če so Govekarjeve, vemo le, da niso za oder, in da jih Jurčič tudi nima in da nas samo ena taka beseda poniža v družbo barabstva.

Prelep je prizor na Piškavem domu, takisto v črevljarnici. Najnesrečnejša je scena (četrti dejanje) v Krjavljevi koči. To je izkašljana scena — iz lož in od drugodi. Zakaj? Prizor je ganljiv, je razvozljanje cele igre — in tako nesrečen! Naj se prikrajšajo dovtipi Krjavlja. Najgloblja resnost — pa Krjavelj — to ne gre. Skrči naj se prizor v koči — v koči naj bo na ognjišču ogenj — itd.

Gospod Govekar bo sam po predsinočnem večeru najbolje vedel, česa je bilo preveč in česa premalo! Na vsak način naj se pri Krjavlju črta nekaj pripovedovanj. Pri Obrščaku zadostuje samo to, kako je hudiča presekal. Pesem o starčku — ena kitica čez glavo dovolj — poslušalo bi se lahko samo tedaj, ko bi to pesem pel kak dober zbor.

Vse te hibe se gotovo popravijo pri »Desetem bratu« in imeli bomo zopet jedno narodno igro več na našem odru.

kakor koli, občevanje res ni bilo kdove kako prirčno.

Szell o liberalizmu.

Pri nekem banketu demokratsko-liberalnih meščanov budimpeštanskega notranjega mesta je imel min. predsednik Szell daljšo govornico o liberalizmu in njegovi potrebi za Mažarsko. Rekel je med drugim: Pristaša sem liberalnih načel, ne samo radi tega, ker sem prepričan o njih visoki (!) resnici in idealni (!) vrednosti, marveč tudi radi tega, ker so neobhodna potrebna za prosih in blagor Ogorske. Ogorska potrebuje liberalizem, kakor kruha. (!) Toda država, vlada in zakonodajstvo ne zmorejo vsega, sodelovati mora družba. Sami sebi podpišemo smrtno obsodbo, ako nismo liberalni. — Tako in še drugače je hvalil Szell židovski liberalizem, ker le o tem je govor na Mažarskem, „krasne“ njegove posledice se pa kažejo na vseh koncih mažarske polovice, posebno pa pri nižjem ljudstvu. Liberalizem, je rekel tudi, mora imeti svoje korenine v srcih prebivalstva. No, korenin dosedaj še ni bilo opaziti, pač pa bajonete povodom volitev.

Napad na ruskega naučnega ministra.

Ruskega naučnega ministra, tajnega svetnika Bogoljepova je 27. t. m. neki Peter Karpovič s samokresom ranil na vratu, ko je vsprejemal ljudi v avdijenci. Napad je brzkonice v zvezi s postopanjem naučnega ministra proti vseučiliščnikom, katerim ni dovolil vsega, kar se jim je zljubilo počenjati. Dijaška zarota je brzkonice podkupila tega moža, da spravi s sveta strogega načelnika naučni upravi. S tem si dijaštvo pač ne bo zboljšalo sedanjega položaja.

Protikatoliške demonstracije na Portugalskem.

Španski framasoni so prenesli svojo divjo gonjo proti katoliški cerkvi in njenim ustanovam sedaj tudi na sosedna portugalska tla. Iznasili so tudi tam slučaj ala Ubao, le s to razliko, da je hči brazilskega konzula, radi katere gre vse v boj proti jezuitom, polnoletna in torej roditelji, oziroma njih podpihivalci niso mogli najti nobenega pravega vzroka za svojo gonjo. V tej skrajni sili so pa proglasili imenovano hčer za — slaboumno in kot taki zabranili vstop v samostan. Sedaj se v Oportu in drugih portugalskih mestih dogajajo povsem jednaki nemiri, kot v Španiji, kar je torej dokaz, da se dela po načrtu.

Slovstvo.

„Slovenski učitelj“ prinaša v svoji peti številki sledečo vsebino: Mi? . . . — Metodiška obravnava Aškrcve pesmi „Časa nesmrtnosti“. — Domače naloge. — Slovstvo. — Šolske vesti. — Drobtine. — „Slovenski učitelj“ izhaja dvakrat na mesec in stane celoletno 5 K. Naroda se pri uredništvu v Ljubljani.

Dopisi.

Iz Podrage, 1. marca. (Domisljavnost podraškega Narodovega in Rodoljubovega dopisnika.) Že dne 19. novembra m. l. sklenili so na konferenci »Sodalitatis sacerdotum in honorem Ss. Cordis Jesu« v Vrhpolji zbrani vipavski duhovniki, da se zbero dne 6. febr. t. l. v Podragi na konferenco. Tedaj še pač nihče ni vedel, kedaj bodo občinske volitve v Podragi. Slučajno se je vršila torej konferenca ravno na dan po podraških občinskih volitvah. Znani »resnicoljubni« podraški dopisnik pa sporoča lahkovernim bralcem »Slov. Naroda« in »Rodoljuba«, da je »župnik Koller povabil vse služabnike božje »na pojedino«, pri kateri so namerali slaviti zmago na Božičevih razvalinah. Dopisnik ima pač živo domisljivo! Pomilujemo le bralce »Slov. Naroda« in »Rodoljuba«, ki dan na dan prebavljajo take in jednake laži brezvestnih dopisnikov.

Iz Železnikov, 28. svečana. (Zlata poroka.) To pa to! Pustni torek smo obhajali zlato poroko, in sicer prvič, od časa obstanka naše fare od 1621. leta. Zbrali smo se v lepem številu ob devetih zjutraj v stanovanju zlatoporočencev sorodniki in znanci njihovi.

Opomniti je, da od 38 svatov, ki so danes pred 50 leti spremili mlada poročenca k poroki, ni nobenega več na svetu. V prvi pozdrav stopi starosta vseh sorodnih svatov pred zlatoženina, podavši mu krasno s šopkom okinčano palico, z željo, naj si jo ohrani v prijazni spomin še mnogo let, potem se zvrstinco in odidemo v cerkev. Tam spremita pred veliki altar ženina in nevesto tovariš in tovarišica njihova. Po slovesni sv. maši je bila zlata poroka.

Vlč. g. duhovnik je slavljencema gorko priporočal, naj danes prav lepo Boga zahvalita za vse dobrote, prejete v dolgi dobi njihovega skupnega življenja in da naj tudi znanprej v ljubezni in svetem miru preživita še ostale dneve pripravljaje se za srečni odhod v sv. nebesa.

Z vsi pohvalo se mora omeniti prelepega petja na koro pod vodstvom č. g. J. Levičnika, staroste kranjskih učiteljev in organistov, ki je nas vse danes tukaj zbrane svate podučeval v duhu blagega knezoškofa Slomškega.

Sveta tišina pak je nastala po celi cerkvi, ko so po poroki zapeli na koro staro, a še vedno lepo pesem „o nebeški ohceti.“ Iz cerkve domov grede peljal je zlatoženina pod pazduho starešina, stara sablja, znan in slavevenčan iz velike bitve pri Kraljevem gradu, ki je, dasiravno je že davno prekoračil leta tirolske pameti, vendar bil na svatbi sredotočje in duša vse zabave. Pri kosilu, pri čaši pristne zlate kaplje, velja seveda prva napitnica poročencema. Govornik je dejal, da upa, da govori vsem tu prisluščajočim iz srca, ako jima želi, da bi bila srečna do skrajnih mej človeškega življenja, ko jih pa enkrat Jezus k sebi pokliče, naj jih angel božji popelje tja v srečno domovino, da se snideta z vsemi onimi, s katerimi sta danes pred 50 leti veselo svatbo obhajala, in ki so že davno pred njima v dolgo večnost šli. Potem je sledilo lepo petje, rekla se je marsikatera resna in šaljiva, prijatelji in prijateljice so se čez dolgo vrsto let zopet videle in pomenili o otroških letih, ko so skupaj v šolo hodili in mili prijatelji bili. Kot besede dečki in deklice so se razšli, a danes se snidejo kot sivolasi starčki in mamice.

Bliskoma je prihitel čas odhoda, še jeden rokotisk, še zadnji prijazni z Bogom ženinu in nevesti, znancem in prijateljem, in razšli smo se z gotovo zavestjo, da mi zdaj tu zbrani se vsi skupaj na tej zemlji ne vidimo več. Torej z Bogom! R. p. t. d.

Tedenski koledar.

Nedelja, 3. marca: 2. postna. Agapida d. m.; evang.: Jezus se spremeni na gori. Mat. 17. — Ponedeljek, 4. marca: Kazimir sp. — Torek, 5. marca: Friderik spozn. — Sreda, 6. marca: Fridolin spozn. — Četrtek, 7. marca: Tomaž Akvinski, cerkv. učen. — Petek, 8. marca: Janez od Boga sp., Tančica Gosp. — Sobota 9. marca: Frančiška Rimlj. vdova. — Solnce izide 5. marca ob 6. uri 35 minut, zaide pa ob 5. uri 49 minut. — Lunin spremen: Ščip 5. marca ob 9. uri 2 min. zjutraj. — Musica sacra v nedeljo, 3. marca: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Koralna maša brez orgelj; graduale in tractus zložil A. Foerster, offertorium dr. F. Witt; po povdigovanju »O salutaris«, zl. abé G. I. Vogler. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Cecilijino mašo v G dur zl. Ad Kaim, graduale in tractus »Tribulationis« zl. Ant. Foerster, ofertorij »Meditator« zl. J. Obersteiner.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. marca.

Potresno posojilo. V odseku za pomoč ob nesrečah prizadetih po elementarnih neugodah je torej Šusteršičev predlog prišel na vrsto in je izvoljen poročevalcem krščanski socijalec Steiner. Naša želja je, da se ta zadeva za našo ubogo kranjsko deželo ugodno reši, in jo priporočamo poslancem, da zanj delajo z vsemi silami. „Narod“ se seveda vedno jezi, kadar naši poslanci kaj koristnega store, in tudi sedaj, ko ni vedel nič boljšega povedati, se je razsrdil vsaj nad tem, da je prišel predlog baš temu

odseku v roke, in ne proračunskemu. Zakaj pa dr. Tavčar ni ničesar storil? Bi bil pa on spraval potresno posojilo v proračunski odsek! Sedaj ga pa še k seji tega odseka ni bilo! To je pač čudno, in Ljubljančani se vprašujemo, ali je bil zato izvoljen poslanec? Sedaj je nujno, da vsi poslanci obeh klubov delujejo za nujno pomoč — tudi dr. Tavčar!

„Primorski List“ o „Slovenskem centru“ piše: „Liberalci so se zdaj lotili javkati; kako je to žalostno, da so slovenski poslanci razdvojeni. Tako „Narod“, „Edinost“ in „Soča.“ Na to javkanje ne damo mi nič, ker vemo, da ravno liberalci nemir delajo v celi deželi do najmanjše vasi. To javkanje je neiskreno, je le zdražba proti kat. stranki, ne želja miru in sprave. Otročja je tirjatev, da morajo biti slov. poslanci vsi v enem klubu samo zato, ker so Slovenci. Tako torej dolžni smo se bratiti tudi s sleparji in lopovi, če so ti Slovenci. To je naravnost j u d o v s k a politika, a nikdar politika poštenih mož! Naš sklep je: Liberalizem je nesreča slovenskega naroda. Vsi pravi prijatelji naroda so torej dolžni zavirati to nesrečo, ne pa jo še pospeševati. V tem znamenju in spoznanju je osnovan „Slovenski center“ in mi ga iskreno pozdravljamo kot vseslovensko katol. organizacijo.“

† Fran Peterca star. Včeraj ob 6. uri zvečer je umrl v Ljubljani starosta občesposhtovane rodbine Peterčeve g. Fran Peterca, hišni posestnik in trgovec, v 74. letu svoje dobe. Pokojnik, ki je bil svoj čas tudi obč. svetnik ljubljanski, je užival splošen ugled in spoštovanje ter je kljub svoji visoki starosti do zadnjega se čvrsto udeleževal javnega življenja, v katerem se je vedno kazal kot odločnega, odkritega pristaša katoliško-narodne stranke. Bog mu dodeli večno življenje, njegovo blago rodovino pa tolaži ob britki izgubi! — Pogreb bode jutri ob peti uri popoldne.

Duhovne vaje na učiteljski. Za tukajšnje žensko učiteljske se vrše v Marijanišči od danes popoldne naprej do vsteviši teko. depuladny, prvič volikavne duhovne vaje. Za moško učiteljske je določen čas za duhovne vaje od 10. do 12. t. m.

Učiteljstvo na Kranjskem. Provizorični učitelj na ljudski deški šoli v Črnomlju, gospod Ivan Demšar, je imenovan definitivnim učiteljem istotam, definitivna učiteljica na dekliški ljudski šoli v Kočevju, gđe. Gabrijele Tschurn, je na lastno prošnjo prestavljena na nemško dekliško ljudsko šolo v Ljubljani, pomožna učiteljica na tej šoli, gđe. Gabr. Cidrich, je postala definitivna učiteljica.

II. rodni koncert Glasbene Matice se bo vršil v soboto, 9. marca. Kot solistinja sodelovala bo poleg drugih izborna umetnica gospa Jelena Klička-Nebeska, virtuosinja na barfi. Umetnica koncertovala je v Pragi, Brnu, Plznu in drugod z izrednim vspehom, v Ljubljani svirala bo v koncertu transkripcijo Smetanove simfonične skladbe „Vitava“, „nordiško balado“ Poenitzovo, „Nocturno“ svojega očeta Klička, profesorja na praškem konservatoriju in veliko fantazijo za harfo Saint-Saensovo. — Jutri v nedeljo od 11.—12. ure imajo mešani skupni zbori, v ponedeljek zvečer ob 8. uri pa skupni moški zbori v Glasbeni Matici skušnjo za sobotni koncert. Pevci in pevke se prosijo, da pridejo vsi točno k skušnji.

Duhovniške vesti s Štajerskega. Provizor pri sv. Juriju v Slov. goricah postal je tamošnji kaplan, č. g. Ant. Šijanec. Prestavljeni so oč. gg. kaplani: Franc Adlasnik z Mute k sv. Janžu na Dravskem polju; Martin Agrež iz Leskovca v Dol; Anton Lajšič iz Dola v Žalec; Franc Lovrenko iz Kozjega v Leskovec. Č. g. Franc Cerjak, provizor v Poličanah, je postal zopet tamkaj kaplan. Č. g. Anton Drofjenik, duhoven v začasnem pokoju, je nastavljen kot kaplan v Kozjem. Razpisana je župnija sv. Jurija v Slov. gor. do 3. aprila 1901.

Napadi na dr. Šusteršiča v »Domovini« so dosegli tako mero, da je moralo poseči vmes celo državno pravdnštvo. V števil. 16. »Domovine« je zaplenilo dr-

žavno pravdnštvo cel članek »Kako smo malenkostni«, v katerem je celjska »inteligenca« nagromadila osebnosti na dr. Šusteršiča.

„Slovenska krščansko-socijalna zveza“ se udeleži po odposlanstvu jutrišnjega pogreba g. Frana Peterca. Zbirališče ob 1/5. uri pred hišo žalosti na Dunajski cesti št. 41.

Slovenski cerkveni govori v Gorici. Poročali smo, da bo v cerkvi sv. Ignacija v Gorici v postnem času vsak petek ob 7. uri zvečer slovenski govor. Sedaj se nam poroča, da bo vsako nedeljo ob polu 3. uri popoldne krščanski nauk v slovenskem jeziku. S tem je vpeljan po 50 letih zopet slovenski krščanski nauk v goriški farni cerkvi.

Krščansko časnikarstvo na Goriškem. »Primorski List« si je pridobil od novega leta že nad 500 novih naročnikov. Resnica zmaguje, ako se za resnico — dela!

Na Ježici je padel v četrtek, 28. febr. iz kozolca 7 letni sinček posestnika Andreja Erjavca, po domače Kukeljna, in je bil takoj mrtev.

Liberalno obnašanje. Po Ljubljani so te dni žanci, polni nevolje do pijavškega župana, sledeče pripovedovali: Dne 27. februarija je bil pri nas na Igu semenj. Ob 10. zjutraj se je peljal g. župnik s sveto popotnico k bolniku. Vsi ljudje, celo čifuti, ki so bili na semnju, so se odkrivali in vsi sejmariji počastili sveto Rešnje Telo. Nasproti se pripelje župan pijavški, liberalac Franc Jamnik, le on se ni odkril. Duhovnik ga opozori: Odkrijte se! Mož zavozji s svojimi sanmi v voz duhovnikov, da je moral voznik, cerkovnik in župnik iz svojega voza. Še enkrat ga župnik opomni: Odkrijte se! Ker vse nič ne pomaga, gre župnik z Bogom dalje k bolniku. Ljudje so se zgedovali nad takim ostudnim dejanjem. Upamo, da poseže državni pravdnik vmes. Bog bo pa sam sodil toliko prevzetnost. — Ta liberalen mož je pri zadnjih volitvah pete brusil za Luko Jelenca in za Lenarčiča.

Mama predložila. Pojševska ustanova 28. svečana v Strugah za ondotno faro. Od »Gospodarske zveze« je bil navzoč revizor gospod Pele. To je že osma posojilnica v slovenskem delu kočevskega okraja. Samo Slovenci ob Kolpi se še ne ganejo . . . Šumi, Kulpa, šumi, pa zaspance zbudi!

Iz Preddvora se piše: Pogreb preč. g. župnika Janeza Debeljaka je bil priča, kako vsestransko je bil ranjki delaven in priljubljen. To je pa tudi zaslužil, vsaj je bil trideset let duša tako obstrane, širne občine pod lepimi gorami, ki se je vedno in povsodi odlikovala s svojo gorenjsko močatostjo in katoliško odločnostjo. V izbranih, vznesenih besedah je visokočastiti g. dekan Anton Koblar žalujočim župljanom naslikal izgubo tako vrlega duhovnega očeta in blago ljudstvo je dalo svojim čutilom duška pri tako prisrčnih besedah. Solzilo se je pa ž njim vred tudi dvaindvajset duhovnih sobratov, katerim je srce pokalo žalosti ob rakvi tako ljubelega tovariša. Ganljive nagrobnice so preskrbeli sosednji in daljni gg. učitelji. Radi bolečnosti je blag. g. okrajni glavar poslal svojega zastopnika, prisostoval je tudi bl. g. direktor, okrajni šolski nadzornik Andr. Zumer. Ob lepem sprevedu šolske mladine pod vodstvom vrlega tamošnjega g. naučitelja, požarne brambe, občinskih odbornikov, Marijine družbe, domače in daljne inteligencije in vseh hvaležnih župljanov smo spremili blagega pokojnika k zadnjemu počitku.

Umrl je na Dunaju c. in kr. poročnik redovne ladje v pok. gospod Evgen Andrejka. Truplo se je prepeljalo na pokopališče sv. Ane v Trst.

Izpred sodišča. V Radečah sta bila te dni dva liberalna agitatorja radi neke okrožnice nasproti imenovanju častnih občanov, pri kateri sta prav pošteno lagala, na globo 20 in 50 kron obsojena.

Štajersko šolstvo. Štajerski deželni šolski svet je dovolil, da se sme def. učiteljica Marta Sucher v Laškem poročiti z učiteljem Robertom Plavsakom istotam. Na ljudsko šolo Trbovlje-Vode pride učitelj

Jožef Hribar iz Ribnice na Kranjskem. Na šoli v Trbovljah je imenovan pomožni učitelj Anton Kuhar.

Slovenski industrijec odlikovan
Izdelki Peter Majdičevega paromlina v Celju so bili odlikovani na pariški svetovni razstavi z največjim odlikovanjem t. j. z zlato kolajno in diplomom de Grand Prix avec Medaille d'Or.

Začenjajo spoznavati. »Slov. Učitelj« poroča: Liberalni poslanec Molmenti je na Laškem pripravil, da se verouk zopet vpelje v šole, kajti v moralnem oziru se kaže očividni propad, katerega je mogoče le z verskim mišljenjem odstraniti, ker le z vernostjo se je mogoče bojevati proti slabim človeškim nagnenjem. Tako sodijo liberalni možje o brezverski šoli.

Ljubljanske novice. Stavljena je s strojem je pričela v Ljubljani Kleinmayerjeva tiskarna. Nemško ime takemu stroju je »Setzmaschine.« S strojem se sproti ulivajo črke. Stroj potrebuje samo jedno moč. Današnja »Laib. Zeitung« ima s tem strojem nastavljenih 95 vrstic. Dotični uslužbenec, ki ima s strojem opraviti, mora biti pri svojem delu jako pazen, da se ne zmoti pri ulivanju črk, ker pomot ni tako lahko popraviti. — Nezvest čevljarski vajenec. Včeraj je bil aretovan A. Erjavčev čevljarski vajenec I. Princ. Ukradel je g. Erjavcu denar iz miznice in ga skrnil v drvarnici. — Creditverein kranjske hranilnice ima plačati toliko dohodarine, da bi v petih letih zginil ves rezervni fond. V ta namen je sklican za 17. t. m. občni zbor, ki naj sklepa, naj se li družstvo razpusti. — Aretovana je bila včeraj dekla Reza Smrekar, ki je svoji gospodinji Frančiški Leuz pokradla več krožnikov, srajc, platna in knjig. — Poneveril je hlapec M. Mozolj prodajalki premoga Kat. Kuga 14 K. Hlapec je ušel. — Pri novem Franc Jožefovem mostu so sedaj postavili lesen oder v obliki obokov.

Štajerske novice. Nov žid v Celju. V Hummerjevo hišo v Celju se je naselil židovski trgovec Neureuter ali Reitmayer, ki bo tržil z narejenimi oblekami. Krišcansko društvo, pozorišče v Celju generalmajor v pok. g. Emil Zamboni pl. Lorberfeld. Umrli je deželni poslanec štajerski za okraje Irding, Grobing, Schladming in Aussee Tomaž Köberl. — V Šoštanju bodo v kratkem občinske volitve. Nemci agitujejo z vsemi silami, da bi vrgli slovensko stranko.

Radi hujskanja proti veri bil je znani Kristič obsojen v Trstu na 40 K globe.

Občinske volitve v Pulju. V Pulju je pričelo nekaj pokati. Občinske volitve so pred durmi. Mnogi volivci brez razlike strank so se postavili po robu gospodujoči gospodi. Dr. Rizzi se je za to hitro pripeljal z Dunaja in govori se, da je mornarico, pa tudi druge že pridobil zase. Tako utegne pri puljskem obč. svetu zopet ostati vse pri starem in Slovani bodo še dalje pritiskani na steno.

Požigalci lesov v tržaški okolici. Iz Trsta se nam poroča: Poročali ste o zadnjem požaru v gozdu nad Sv. Ivanom v nedeljo popoldne. Policija je zasledila krivca. Naj vam povem, kako se je to zgodilo, da dobite pojma o tržaški policiji. Neka deklica je videla o vprašavni dobi v bližini dotičnega gozda moža z dvema otrokoma; rekla je tudi, da je bil mož od Sv. Ivana iz te in te hiše. Nato je prišel redar v hišo Sv. Ivanskega prvoboritelja dr. Slavika, ter povabil očeta imenovanega gospoda, 70letnega starčka, da pojde na komisariat. Tam je gospod Slavik star. zastoj zatrjeval, da se v nedeljo popoldne niti ni ganil iz hiše, da je bil do pol 2. ure s svojimi unuki na domačem vrtu, da je bil potem pri kosilu v domači družini itd. Vse ni nič pomagalo. Komisar je poklical neko ženo in dve dekleti, ki stanujejo v isti hiši z družino Slavikovo, na katere osebe se je aretiranec skliceval. Te tri ženske so prišle in potrdile v polnem obsegu navedbe gospoda Slavika. Toda to policiji ni bilo dovolj. Skoro dve uri so navijali uboge ženske na vse mogoče načine, če bi se morda zagovorile ter s tem zapečatile usodo g. Slavika. Še le proti 5. uri popoldne je dr. Slavik šel svojega očeta

iskat ter se mu je posrežilo rešiti ga. — Toda najlepše še pride. Policija je poslala deklico, ki je spravila policijo na sled krivcu, v Slavikovo hišo. Dekle je reklo odločno, da g. Slavika ni videla na licu mesta, niti Slavikovih otrok ter da to ni hiša, katero je navedla, nego, da dotičnik stanuje v hiši zraven. Šli so tje ter našli vprašavnega moža in otroke. Mož je takoj priznal, da je bil v nedeljo popoldne v gozdu, kjer je bil požar, da je kadil ter ni izklučil, da je zagnal kak ogorelek ali pa žveplenko v stran. Tega moža pa niso niti klicali na komisariat, češ, da je očividno, da je stvar nedolžna ter jasno, da mož ni imel slabega namena! Kako si je razlagati tako strogost na eni in tako milobo na drugi strani? Dr. Slavika oče je častljiv starček, ki še ni imel nikdar opraviti s policijo, a je Slovenec in sin znanega odbornika političnega društva »Edinost«, drugi pa sicer ne uživa najboljšega glasu, a je rodom Nmec in pristaja italijanske stranke! Prvega so mučili celih pet ur, drugega niso niti povabili v mesto! Tu se vidi jasno, kako upliva italijansko židovsko časopisje celo na slavno policijo tržaško. Slovencem bi radi na vsak način naprtili krivdo požarov v tržaških gozdih. Italijanski podaniki so pa le marljivi delavci, čeprav sta med petimi osebami dva anarhista; ako zgreši kaj takega Nmec, je le nedolžna stvar! Kje je državno pravičnost, da napravi konec infamnemu hujskanju, ki dela utis tudi na c. kr. policijo.

Žrtva oderuhov. Iz Trsta se poroča, da je 49letna soproga vpokojenega polkovnika Marmocha padla v roke oderuhov. Soprog ni vedel o njenih denarnih zadregah do predvčerajšnjim jutraj, ko bi se morala vršiti eksekucija. Polkovnik je naročil soprogi, naj reče eksekutorju, naj toliko časa počaka, da se on vrne z denarjem. Eksekutor je prišel, a čakati ni hotel. Prišel je takoj svoje delo. »Slišite«, dejala je gosa, »ako ne opustite eksekucije, se umorim.« Eksekutor je nadaljeval dražbo, gosa Marmoch pa je odšla v svojo sobo. Skoro je bilo čuti iz sobe ječanje. Ljudje so hiteli tja in videli gospo v zadnjih zdihih. Zastrupila se je. Ko se je vrnil polkovnik z denarjem, našel je mrtvo ženo.

Nesreča. Iz Dobropolj se nam poroča, da se je dne 26. svedčana ponesrečil kmet Pirnat iz Kompolj. Pri spuščanju hlodov po plazu se je premalo ognil, pa ga je pritisnil k drugem deblu, da je bil v pol ure mrtev. Delal je za dnino v grajščinskih gozdih.

Pri lokalnem prometu na državni železnici se počenši z današnjim dnem prično izdajati na zahtevo strank prepisi prejemnih listov. Ti prepisi se izdajo po želji strank na prejemni ali oddajni postaji.

Nesreča v Gorici. V hotelu »Pri pošti« v Gorici se je prigodila velika eksplozija plina. Gospodarja Riesa, natakarka Supa in vratarja Hartnerja je plin vrgel nekaj metrov proč ter jih poškodoval po telesu in po obrazu. Natakarka in vratar sta morala v bolnico.

Radi motenja vere je bil te dni pred kasacijskim sodiščem konečno obsojen verski odpadnik čevljar Ant. Helbling. Potrjena je bila namreč obsodba okrožnega sodišča v Mariboru, ki je prisodila Helblingu teden dni strogega zapora, ker se demonstrativno ni hotel odkriti pred Najsvetejšim. Kasacijsko sodišče je motiviralo svojo rozsodbo s tem, da drugovernika sicer nihče ne more siliti (!), da bi se odkril pri kaki ceremoniji (!) katoliške cerkve, v tem slučaju je pa dokazana demonstracija.

Schönererjanska obrekovanja. Iz Prage se poroča, da se je moral te dni zagovarjati radi nemoralnih dejanj katehet Paul iz Tešina, in sicer vsled ovadbe Schönererjanskega časopisja. Pri razpravi je pa vseh sedem navedenih prič dokazalo, da je katehet popolno nedolžen. Seveda je katehet oproščen in bo tožil dotične obrekovalce.

Stavec — župnik. Nemški radikali so se s 66 slučajih nenravnosti, katere so hoteli obdolžiti katoliško duhovščino in potom zapisnika državnega zbora spraviti brez konfiskacije v javnost, korenito blamirali. 11 slučajev je brez imen, torej brez dokaza, druge slučaje je krščansko časopisje že dokazalo kot zlagane, ali pa se vsled oddaljenosti

»dogodbe« (Špansko, Algir itd.) ne more doguati natančna preiskava. Mej slučaj se sveti celo socialnodemokratski stavec Abele iz Etlwangen kot župnik, ki je bil radi nenravnosti obsojen na tri mesece ječe. Taki so ti »župniki«, katerih nenravnost straši po liberalnem časopisju!

Revmatizem pregnal s smrtjo. Delavec Oblak iz Zgornje Ravani na Kranjskem služil je pri posestniku Legatu v Glanogu na Koroškem. Mož je imel revmatizem. Pravil je te dni, da se mora napiti žganja in da si bo s tem pregnal revmatizem. Rečeno, storjeno. Oblak se je tako napil žganja, da je pijan obležal na cesti in — zmrznil. Ozdravljen je revmatizma.

Cesarska akademija za znanost je prejela za učenjake-botanike, ki so na menjeni v Brazilijo, od tvrdke Henrik Mattoni več sto steklenic Mattonijevega Giess hüblerja, katere je sprejela z zahvalo.

Mati in sin — gimnazijska abiturijenta. Mej letošnjimi gimnazijskimi abiturijenti v pruski Šleziji se nahaja neka vdova s svojim sinom. Mati je iz ljubezni do sina zasledovala vse študije svojega sina in letos bodeta mati in sin delala zrelostno gimnazijsko skušnjo.

Udobno električno železnico imajo v Sain Louis v Ameriki. V vozeh elektriške železnice je telefon, katerega se občinstvo, ki se z železnico vozi, lahko brezplačno poslužuje.

Vino sv. očeta. Na južnih straneh valikanskih vrtov ima sv. oče velike vinograde, katere goji s posebno ljubeznijo. Razni špekulantje so se oglasili, ki so hoteli nakupiti to grozde in plačati tako drago, da bi svota znašala več, nego znaša ves Petrov novič. Špekulantje so hoteli dragoceno vino iz tega grozda prodajati po svetu kot »Vino Leonovo«. Sv. oče je seve odločno odbil vsiljive špekulante.

Vse svoje premoženje sežgal je milijonar Tagiuri. Zažgal je vse svoje vrednostne papirje v znesku 1,400.000 lir, potem se je pa — zastrupil.

Angleži proti vojski z Buri. Angleški občinski svet v Battersea je sprejel resolucijo, s katero se poziva vlada v interesu angleške časti in človečnosti, narediti konec vojne z Buri ter Burom pustiti neodvisnost.

Kaj je bilo vzrok smrti angleške kraljice? Razni listi o vzroku smrti angleške kraljice prinašajo naslednjo zanimivo vest: Mlajši brat kralja Edvarda, princ Conaught je istotako lahkomišljen človek, kakor kralj Edvard. Preteklo leto spoznal se je princ z mlado Američanko, ki je živela v Londonu. Ta ženska je popolnoma zapelala princa v svoje mreže, ter je zahtevala od njega, da se loči od svoje žene ter njo poroči. Kraljica Viktorija je za to zaznala ter je pozvala princa na odgovor. Zahtevala je od njega, naj naredi konec škandalu in se oprostí one ženske. Princ je kraljici Viktoriji odgovoril, da brez te ženske ne more živeti in da je ostavil ne bo. Kraljica se je nad takim odgovorom tako razjezila, da je pala v nezavest in da je več dni morala ostati v postelji. Sedaj je princ Conaught počel še večje škanđale ter se je z ono ženo pričel javno kazati po londonskih ulicah. Kraljica, razljutena nad takim postopanjem svojega sina, pozvala je v Osborne princa in Robertsa, ter zahtevala od Robertsa, da kot vrhovni maršal vojske zapove princu Conaughtu, da takoj mora v Južno Afriko. Princ se je tej zapovedi odločno uprl ter rekel, da je vojna v Južni Afriki veliko hudodelstvo. Kraljico, ki je bila še jako slaba, razljutil je ta prizor tako silno, da jo je zadela kap, in tri tedne po tem dogodku bila je — mrtva.

Prebivalstvo nemškega cesarstva. Po štetju dne 1. decembra l. l. so v Nemčiji uradno nasteli 56,345,014 oseb ali 4,065,113 več kakor leta 1895. Na Prusko odpade 34,5, na Bavarsko 6,2, Saško 4,2 in virtemberško 1,3 milijona prebivalcev. Mest s 100.000 in več prebivalci imajo v Nemčiji 33.

Leto 1900 vojno leto. Vsled najvišje odredbe z dne 20. februarja se mora leto 1900 všteti kot vojno leto vsemu moštvu, ki se udeležuje ekspedicije v Kini, in ima vsak udeleženec pravico do vojne sve-

tilnje, ako mu ni bila podeljena pri kaki drugi priliki.

Stara angleška prerokba pravi, da se pod vladu sedanjega kralja Edvarda VII. zopet prizna po vsej Angliji vsled reformacije odpravljene katoliški maši prvo mesto. Sedaj se bere na Angleškem vsak dan 2850 svetih maš.

Papirnati robci. Francoski higijenič Th. Guyot pravi, da so žepni robci, s katerimi se čisti nos, pravo skladišče vseh mogočih mikrobov in prenašalci raznih boleznih. Guyot pravi, naj se nikdar ne rabi eden in isti robec. Rabi naj se papirnat robec, ki je cenen in katerega se brez posebne škode vrže proč. To navado imajo tudi Japonci, ki vržejo papirnat robec proč, kakor hitro so ga jedenkrat rabili. Guyot ne pove, kako bi bilo po ulicah, ako bi ljudje metali proč papirnate robce. Ali bi se potem še bolj ne širile bolezni, ako bi ob vsakem koraku ležal tak robec? Treba bi bilo v vsaki ulici potrebnega mesta, kamor bi se metali taki robci in potem zažgali.

Koliko je ljudi na svetu? Na vsej zemeljski krogli je po približnem računu sedaj 1.566.000.000 ljudi in sicer v Evropi 380 milijonov, v Aziji 860 milijonov, v Afriki 180 milijonov, v Ameriki 140 milijonov in v Avstraliji 6 milijonov.

Mej Berlinom in Hamburgom se namerava zgraditi elektriška brzoželeznica, ki bo prevozila to progo v 5 četrt urah. V eni uri bo baje prevozila 200 km.

Kaj pa »inteligenca«? Uzor naše liberalne »inteligence« je gospod Miroslav Malovrh. Mož je urednik »Naroda« in »Novice«. »Novice« so namenjene »neumnemu kmetu«, »Naroda« pa — »inteligenci«. Zanimivo je primerjati, kako isti mož piše v oba lista! V »Novicah« piše: »Nauki sv. Alfonza Liguorija so nam popolnoma neznan in odkritosrčno povemo, da nas tudi čisto nič ne zanimajo«. To je za kmeta. Za »inteligenco« pa piše, da »Liguorij« uči »svinjarije« in krivo prisego, ter dan na dan prežvekuje to psovke. V »Novicah« piše, da »parlament nima glede verstva nič govornice«, v »Narodu« pa, da se mora cerkev podzavesti, cerkveno premoženje zapleniti in samostani z državno silo zatreti. V »Novicah« protestira proti napadom na katoliško vero, v »Narodu« pa jo pomaga blati z vsemi silami. V »Novicah« piše, da »vidijo nemški nacionalci v kat. cerkvi oviro uresničenju svojih teženj«, v »Narodu« pa piše, da cerkev dela za germanizacijo. V »Novicah« piše, naj si cerkev pridobi kar mogoče mnogo prijateljev in braniteljev v ljudstvu, zlasti pa mej izobraženci, v »Narodu« pa vsakega branitelja cerkve pod imenom »klerikalca« blati in uči, da je mej cerkvi in omiko smrtno sovražstvo. To pač priča o velikem — talentu tega uzora vseh »intelligentnih«. — Iz včerajšnjega »Naroda« pa smo zvedeli senzačno novico, da je dr. Šusteršič »res brhka, zvita glavica«, in da je »na kateriji, brezumnem, z omiko na tanko polakiranem stvarstvu nestvoru (!) obupal«! Dr. Šusteršič uči baje sledeči nauk: »Liberalce, vlezite se na tisti del svojega grešnega telesa, ki se giblje vedno transversalno; delati smeš le to, kar vidiš mene, namreč: slovenski narod z nevrednimi duhovniki vred gledati, trgovine z vero kot monopole z menoj udeleževati se, pope v zavezanem žaklju z zemljicami dražiti; žepi si napolnivi, pa odprto roko z razprostrtimi prsti v isti plošči pred nos! To so »blage, golo človekoljubje pihajoče besede«. Dr. Š. je »od same pobožnosti zvitoriki klerikalni junak«. »Klerikalna koklja«! »Največji šnopsarji in pretepači so klerikalci«. »Maziljeni zaupniki«, »krumpasti meteorji«. — »Rodoljub« poučuje v »Nedeljskem premišljevanju« svoje »ljube brate v Kristus«, da so farovži kraji detomorov, duhovniki počenjajo sodomski greh, oni so »farovski žabe«. Kako nesramen je »Rodoljub«, se vidi iz te notice: »Ljubljanski škof berati po celi deželi za svoje zavode, v Ljubljani pa kupuje za klerikalne gospodične pušeljce za plese«. Dokazano je že davno, da je to laž, a »Rodoljub« jo vedno zopet prinaša. Sedaj napada tudi že »Vincencijevo družbo«. Sploh je ves »Rodoljub« poln samih infamij. »Edinost« pa je toliko — »poštena«, da očita našim poslancem »blas-

femijo", ker s takimi ljudmi nočejo sedeti v enem klubu! To je — „inteligenca“!

Sejmi po Slovenskem od 4. do 9. marca. Na Kranjskem: 4. v Višnji gori, Novemestu, Preski in na Uncu; 5. v Črnomlju; 7. v Zalogu in v Sodražici; 8. v Ljubljani; 9. na Brezovici. — Na Slov. Štajerskem: 4. na Vranskem in v Gor. Ponikvi; 6. v Ptuj; 8. na Pilštanju. — Na Koroškem: 4. v Milštatu in Špitalu. — Na Primorskem: 7. v Gorici; 9. v Kobaridu.

Društva.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca februarja 1901 je ušlo 842 strank 497.686-98 K, 602 strank pa dvignilo 306.998-86 K.

(Mestna hranilnica v Kranji.) V mesecu februarju 1901 vložilo je 384 strank 112.206 K 88 h, vzdignilo 262 strank 65.413 K 72 h; 12 strankam izplačalo se je hipoteknih posojil 17.560 K. — Stanje vlog 2.395.532 K 85 h, stanje hipoteknih posojil 1.641.468 K 88 h, denarni promet 237.236 K 90 h.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu februarju 1901 je 204 strank vložilo 39.466 K 12 h, 182 strank dvignilo 36.341 K 28 h, 28 strankam se je izplačalo posojil 41.400 K. Denarni promet 216.124 K 78 h.

Narodno gospodarstvo.

Naše mlekarstvo.

(Dalje.)

Znana nam je tudi sirarna, za katero je dal deželni odbor zdatno podporo, kmetijska družba menda 200 gl. iz blagajničnih preostankov, po kateri pravici seveda ne vemo, in vrh vsaka še 1000 gl. brezobrestnega posojila, tako se vsaj govori, in za vse to se je zidala hiša na tujem zemljišču, do katere ima društvo le 10 let pravico, potem pa lahko pobere kopita! Vsekako malo čudno gospodarstvo! Če se da podpora, naj bi se vendar tudi gledalo, da se vestno porabi, ko se gospodari z ljudskim denarjem.

Pred vsem naj bi se pa gledalo na dobro izdelavo in zorenje sira, kar se sedaj prav nič ni storilo. G. ravnatelj Pirc je bil sam vsak mesec v nekaterih sirarnah, včasih še po večkrat, videl izdelavo, gledal zorenje in ni vedel ali ni hotel, kar je menda izključeno, ljudi opozoriti na najjednostavne napake pri izdelavi, na izdelovanje, na zorenje itd. Sedaj zabavljajo ti ljudje, ki so sami krivi in bi imeli pred vsem dolžnost skrbeti za zboljšanje žalostnih razmer, kakšen je sir v Bohinju. Njih glasila pišejo skoro gotovo po njih informacijah, da je sir vsako pot za gnojišče, ko niso ničesar storili, da bi postalo bolje.

Le v Bohinju se izdeluje vsako leto 60—70.000 kg. sira, ki se je zadnja leta prodajal po 50—55 kr. kg. Ko bi bila izdelava pravilna in bi imela kmet. družba na razpolago praktičnega večaka, ga bi vsaj 10 kr. vsaki kg. lahko dražje prodali. Zapravili so torej vsako leto na tisoče narodnega premoženja in zdaj vpijejo nad nevhvaležnostjo klerikalnega Bohinja. Kakor v Bohinju je tudi drugod, kar bo lahko potrdil vsak, kdor razmere pozna.

Ni pa dosti, blago samo proizvajati. Kmetje izdelkov ne morejo doma porabiti, poiskati si morajo odjemalcev, da spravijo vse kolikor mogoče v denar. Čudno je pa postopanje, snovati mlekarne in sirarnice, potem jih pa pustiti lastni razumnosti, naj gredo srečo loviti s svojim maslom in sirom. Kmetje sami ne razumejo veliko o trgovini, ne vedo za odjemalce, ne poznajo reklame, za katero jim manjka tudi pripomočkov. Ni nam pa znano, da bi se v tem oziru kaj več storilo, kakor da se je z vsemi sredstvi zabavljalo proti zadrugam, ki so hotele ta važni del našega gospodarstva prevzeti. Dobro, pokažite nam torej pot, povejte nam kupce, ki dobro in zanesljivo plačajo, iščite, potrudite se, da spoznamo vašo resnično ljubezen in navdušenost za naš napredek, pokažite v dejanju, da želite in delate kmetu dobro, potem pa gospodarskih družtev, ki vam sedaj ne dajo miru, treba ne bo. Res čudna je slepota nekaterih ljudi, ki sami ničesar ne storé in skušajo na vsak način zaščititi, da bi niti drugim kaj storili. To je najvišje narodno delo! (Konec prih.)

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. J. Novak, župnik v Žalini 10 K. — G. J. Soukup, župnik v Stari Oselici 10 K. — G. J. Tavčar, župnik v Lešah, 10. K. — G. Anton Mezeg, župnik v Podkrajju 5 K. — Zbirka po č. g. dekanu Fr. Kummerju v Stariloki 11 K. Zbirka g. Dom. Janežu 11 K, 40 h. G. g. Malovrh, župnik v Št. Vidu namesto venca na grob gospoda župnika Debeljaka 10 K. — G. Jan. Pfajfar, župni upravitelj v Javorjah 10 K. — Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Planina, 2. marca. Pri volitvi novega občinskega odbora v Planini je soglasno izvoljenih 20 mož kat. narodne stranke.

Dunaj, 2. marca. Čuje se, da je Körber ponudil Čehom, ako odnehajo, osnovanje češkega vseučilišča v Olumuciu. Nemški poslanci iz Moravske tako univerzi odločno nasprotujejo ter so nasprotni tudi utrakvistični univerzi v Brnu.

Dunaj, 2. marca. Definitivna volitev predsedstva državnega zbora bode 8. marca.

Dunaj, 2. marca. (C. B.) Odsek, ki se je posvetoval o izjavi nadvojvode Frana Ferdinanda, je vsprejel v sinočnji seji sklep, da se ista z dolžno hvaležnostjo spoštljivo vzame na znanje.

Dunaj, 2. marca. V obrtnem odseku je pojasnil min. Call, da je že izgotovljena predloga o premembi zakona glede trgovinskih zbornic in jo vlada v kratkem predloži zbornici. Tudi novela k obrtnemu redu je že izgotovljena, toda ker treba poprej še zaslišati interesovane zastope, pride prememba o § 59 in 60 samostojno v razpravo.

Oporto, 2. marca. Nemiri proti jezovitom in vplivnim katolikom se nadaljujejo. Policija mora stražiti posamna poslopja. — Brazilijski konzul je dobil nalog od svoje vlade, naj odpotuje v domovino.

Carigrad, 2. marca. Da se bolgarsko-macedonska agitacija omeji, pošlje Turčija 50.000 mož na bolgarsko mejo.

Berolin, 2. marca. Rusija je dosegla protektorat nad Tibetom in znatno železniško koncesijo s tem, da je obljubila brambo pred agresivno angleško politiko. Tudi nad mongolskimi provincijami Kitajske je Rusija proglasila svojo nadoblast.

Berolin, 2. marca. Ameriške zje dinjene države priporočajo, naj si vlasti na Kitajskem osvoje le toliko zemlje, kolikor je potrebujejo za varnost svojih poslaništev. Nemčija podpira ta predlog.

London, 2. marca. Iz Shanghaja poročajo, da je ljubljenec princa Tuana in Tungfusianga, Faišun, organizoval nov upor pri Laučau s 5000 možmi.

Naročajte „Socijalizem“!

Naročila sprejema g. **Luka Smolnikar**, stolni vikar v Ljubljani.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prev. I. B.—C.

(Dalje.)

„In kuga?“ reče Renzo. „Ali ste jo imeli?“

„Ne, in ti?“

„Seveda! Torej le previdna bodite! Jaz pridem iz Milana. Gledal sem kugi z očij v oči, a preoblekel sem se od nog do glave; toda ta bolezen se lahko naleze od najmanjše stvari. Ker vas je Bog dosedaj obvaroval, pazite se še toliko časa, da mine kuga! Saj ste moja mati! Veselili se bomo nekoliko časa na račun trpljenja, katero smo morali pretrpeti, saj jaz.“

„Toda...“ začne Agnese.

„Ej!“ prekine jo Renzo. „Sedaj več ne velja ‚toda‘. Za to ni več časa. Pridite vun pod milo nebo, da se nekoliko pomeniva!“

Agnese mu pokaže na vrt za hišo in dostavi: „Pojdij tja; tam najdeš dve klopi. Takoj pridem!“

Renzo se na jedno vsede, kmalu pride Agnese in se vsede na drugo.

Če bi čitatelj mogel biti tu prisoten in videti ta živahni pogovor, poslušati te zgodbe, vprašanja, odgovore, vsklike, pomilovanje, radost, pogovore o don Rodrigu, o očetu Cristoforo, opisovanje bodočnosti baš tako natanko in določno kot opisovanje prošlosti, prepričan sem, da bi mu to ugajalo do konca.

Če pa ima ves ta pogovor s črnim na papirju napisan z mrtvimi besedami brez vseh novih dogodkov, ne zmenil bi se zanj, zato naj raji več ugiba.

Naposled Angnese in Renzo skleneta, da vsi vkupe grede v bergamsko vas, kjer je Renzo že imel dober zaslužek. Časa še ne določita, ker to je odvisno od kuge in drugih okolščin. Skleneta tudi, da se po kugi Agnese vrne domov, da bi tam počakala Lucijo, ali kjer bi jo že čakala Lucia. Mej tem bi Renzo večkrat prišel v Pasturo, da bi videl svojo mater in ji poročal novice.

Predno odide, ponudi ji denar, rekoč: „Še vse imam. Le pogledajte! Obljubil sem, da se ga ne dotaknem, dokler ne bode vse urejeno. Če ga potrebujete, prinesite skledico vode z jesihom. V njo vržem petdeset lepih, bliščečih zlatnikov.“

„Ne, ne“, reče Agnese. „Imam še dovolj. Le hrani jih, ker jih bodeš še potreboval!“

Renzo se vrne domov s tolažbo, da je našel živo tako drago mu ženo, ter ostane čez dan in noč pri svojem prijatelji. Drugi dan pa zopet drugam odrine, namreč v svojo novo domovino.

Tudi Bortolo je zdrav, kajti tudi tam se je hitro vse na bolje obrnilo. Malo jih je še zbolelo. Več ni bilo onih smrtonosnih peg in groznih znamenj bolezní. Navadno so ljudje čutili lahko mrzlico, pokazale so se tudi brezbarvne grče, ki so se pa dale odpraviti kot navadno ulje.

Vse se spremeni. Oni, ki so ostali živi, se prikažejo, štejejo se, pomilujejo se in častitajo si mej sabo. Delo se zopet začne, gospodarji še iščejo delavcev; tkalcev je bilo že pred kugo malo.

Renzo kar meni nič tebi nič obljubi stričniku, da takoj začne delati, ko se stalno naseli v vasi. Mej tem pripravi potrebne stvari, poišče večjo hišo, ki so postale zelo po ceni, preskrbi jo s pohištvo in orodjem, dotakne se tudi svojega zaklada, a vender ne preveč, kajti vsega je bilo dovolj, ker ni bilo za blago kupcev.

Potem se vrne v rojstvo vas, ki je tudi že vsa spremenjena. Nato pa se vrne v Pasturo; tam najde Agnese z odločnim naklepom, vrniti se domov. Pelje jo s sabo.

Ne bomo opisovali, kaj sta čutila in kaj govorila, ko sta zopet videla stare kraje.

Agnese najde vse v prejšnjem stanju in je rekla, da so ji hišo varovali angelji, češ da je last uboge vdove in revne deklice, ter dostavi: „Kdo bi si preje mislil, da nas bode Bog tudi drugje čuval in na nas mislil, ker je dopustil, da so nam odnesli vse imetje? A poslal mi je od druge strani toliko novcev, da sem lahko vse popravila. Ne vse, kajti balo za Lucijo so mi sovragi tudi odnesli še popolnoma novo, a daruje mi jo druga milosrdna roka. Kdo bi mi rekel, ko sem se tako trudila za balo: ‚Ali delaš za Lucijo? Uboga žena! Ti delaš za druge ljudi. Bog vé, kdo bo nosil to platno, to obleko! Za balo Lucije poskrbi dobra duša, katere ti še ne poznaš.“

Najpreje poskrbi Agnese, da pripravi lepo sobico za ono dobro dušo. Potem nasuče svile na vretence in si z delom preganja dolg čas.

Tudi Renzo rok ne drži križem. Znal je dve rokodelstvi. Tedaj se loti kmetijstva, podpira svojega prijatelja, ki je bil zelo vesel, da je imel tako spretnega delavca pri roki, obdeluje vrt svoje bodoče tašče, ki je bil popolnoma zanemarjen. Svojega zemljišča še ne pogleda, češ da je preveč razmršena vlasulja, katere ne morete dve roki urediti. Niti v svojo hišo ne stopi, ker bi ga užalilo razdejanje. Sklenil je že prodati vse skupaj za kakoršnokoli ceno, in skupilo porabiti za svojo novo domačijo.

Oni, ki so ostali živi, čudili so se drug drugemu kot bi od smrti vstali. Posebno so

se čudili vaščani Renzu. Vsakdo mu častita, vsakdo hoče slišati njegove zgodbe.

Mogoče bode vprašali: ‚Kaj je s preganstvom?‘ Res! Renzo več ne misli na to, češ da so tudi oni že pozabili ta ukaz, ki bi ga imeli izvršiti. Tega ni bila kriva samo kuga, ki je toliko stvari v nič spremenila; v onih časih je bilo kaj navadnega, da so sploh ukazi ostali brez posledic, če se niso precej izvršili, posebno če ni k temu priganjala kaka veljavna in mogočna oseba; bili so kakor krogle iz puške, ki obleže neškodljive na zemlji, če ne zadenejo cilja. To je bila posledica naglice, s katero so se izdajali taki ukazi. Človeška delavnost je omejena. Ker se je preveč zapovedovalo, bilo je pre malo pokorščine. Vsaka stvar ima svoje meje.

Mogoče hočete tudi vedeti, kako se je Renzo gledal z don Abbondiem. Ogibala sta se drug drugoga. Don Abbondio se je bal, da bi ne slišal o poroki, če je samó mislil na to, že je videl na jedni strani don Rodriga s svojimi bravi, na drugi pa kardinala s svojimi razlogi.

Renzo pa je sklenil, o tem še-le govoriti, kadar bo poroka pred durmi, da bi mu župnik zopet ne natvezil Bog ve kaj. Mej tem je klepetal z Agnese. „Ali kmalu pride?“ vpraša jeden. „Upam, da kmalu“, odgovori drugi. Oni, ki je odgovoril, čez jedno uro isto vpraša. Tako si preganjata dolgočasnost.

Čitatelju naj kratko še povem, da je Lucia z vdovo odšla iz bolnice kmalu po Renzovem obisku. Zaprli ste se v svojo hišo, pripravljali ste balo za Lucijo, česar se je morala po kratkem obotavljanji Lucia sama lotiti.

Ko je bilo kuge konec, prepusti vdova svojo hišo in svoje shrambe bratu komisarju, in obe se začnete pripravljati za potovanje. Povejmo na kratko! Lucia z vdovo odrine in pride...

Radi bi ustregli čitatelju ter hitro korakali, a moramo povedati še tri stvari, ki so se mej tem zgodile. Če bi zamolčali le dve, moral bi nas tudi najneestrpnejši čitatelj grajati.

Ko Lucia govori z vdovo o svojih čudnih zgodbah bolj natanko, kot je mogla v prvi svoji razburjenosti, in omeni gospó, ki jo je sprejela v samostan v Monzi, izvé stvari, ki ji razjasne mnogo skrivnostij in napolnijo srce s strmenjem. Vdova ji namreč pové, da so domino sumili velikih pregreh, da je na povelje kardinalovo morala iti v neki samostan v Milanu, da je tam po hudih bojih samo sebe obtožila, da je njeno sedanje življenje radovoljna kazen, kakoršne bi ji nihče ne mogel naložiti. Kdor hoče kaj več o tem izvedeti, naj čita Ripamontijevo knjigo, katero smo omenili, ko smo govorili o tej osebi.

Nadalje je Lucia od kapucincev izvedela tužno novico, da je oče Cristoforo umrl za kugo.

Predno je odrinila, hotela je tudi poizvedeti, kaj se je zgodilo z njenima prejšnjima gospodarjema, da bi se jima objednem zahvalila. Vdova jo spremlja v hišo, a tam jima povedo, da sta oba umrla.

Če povemo, da je donna Prassede umrla, rekli smo vse. Ker pa je bil don Ferrante učenjak, pomudi se naš vir nekoliko delj pri njem. Mi se predrzujemo, posnemati ga.

Ko se je kuga pokazala, tajil jo je že don Ferrante na vse kriplje; tega mnenja je bil do smrti, zagovarjal ga pa ni hrupno kot priprosto ljudstvo, temveč pametno, učeno, dosledno.

(Dalje prih.)

Umrli so:

28. februarja. Marija Živalič, posestnica, 71 let, Strelšice ulice 31, plučni katar.

V bolnišnici:

27. februarja. Pavel Kopač, dninar, 68 let, naduha.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Čas opaževanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetevi	Nebo	Pahljina v 24 urah
1. 9. uveč	732,1	3,0	sl. svzh.	dež	
2. zjutri	730,8	1,7	sl. sever	dež	13,5
3. 2. popol.	730,6	4,5	sl. jvzh.	dež	

Srednja večerajšnja temperatura 3,8°, normale 1,4°

Cena žitu na dunajski borzi

dné 1. marca 1901

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	K 7-73 do K 7-74
» za maj-junij » . . .	7-84 » » 7-85
» za jesen . . . » . . .	7-95 » » 7-96
Rž za pomlad . . . » . . .	7-70 » » 7-71
» za maj-junij . . . » . . .	7-69 » » 7-70
» za jesen . . . » . . .	7-00 » » 7-02
Tursica za maj-junij . . .	5-51 » » 5-52
» za julij-avg. . . » . . .	5-63 » » 5-64
Oves za pomlad . . . » . . .	6-65 » » 6-67

Vozni red

avstrijskih državnih železnio,
veljaven od 1. febr. 1901.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 24 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.

Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko.

Ob 7. uri 17 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.

Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 4. uri 6 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.

Ob 6. uri 55 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 10. uri zvečer v Trbiž, Beljak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

Ob 3. uri 25 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischl, Aussee, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.

Ob 7. uri 12 minut zjutraj iz Beljaka.

Ob 8. uri 44 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in v Novega Mesta.

Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca, Pontabla.

Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 4. uri 38 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.

Ob 8. uri 48 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzja, Budejevic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.).

Ob 7. uri 28 min. zjutraj v Kamnik.
» 2. » 05 » popoldne » »
» 6. » 50 » zvečer » »

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

Ob 6. uri 49 min. zjutraj iz Kamnika.
» 11. » 06 » dopoldne » »
» 6. » 10 » zvečer » »

Odprto pismo

„Slov. Narodu“

v Ljubljani.

„Slovenski Narod“ piše nesramne laži čez nas in čez našega g. kurata Vilka Mlejnika. Kako pamet ima dopisnik, da imenuje „shod“ oni pogovor, katerega je sklical kurat Mlejnik dne 24. t. m. pri podžupanu v Rakitniku. Dopisnik kliče glavarstvo na pomoč. Kje je dobil kurat Mlejnik pravico shod sklicati? kliče „Narod“. Ali je kaka postava na svetu, ki zabranjuje ljudstvu, da prosi duhovnika, naj pomaga prošnje delati za njih težnje in potrebe in da pride med nje in tam ljudstvu pomaga, svetuje. Da, hvalil je dr. Žitnika in ga bo hvalil, in mi ga hvalimo in ga bomo še volili, zakaj predno je šel na Dunaj, slišali smo in brali tri pisma iz njegovega peresa, tikajoče se tudi osobito naših potreb.

Očita dalje „Slovenski Narod“ v dopisu, da je vprašal kurat Mlejnik, koliko glav imate v vasi. Naročil nam je preje, naj natanko spišemo in preštejemo, naj gremo od hleva do hleva in popišemo natančno število glav, da mu je predno on pride pomagat nam prošnje delati, natanko povemo. Da bi pa sam v naši vasi hodil v hleve, da bi štel število glav ali sploh si ogledaval našo živino v Rakitniku, ni res. Ni res, da je rekel: „Moramo lagati, drugače ne gre.“ Stvar je bila taka. Posestnik v Rakitniku, kateri je prošnje pisal in spisal, katero mu je narekaval g. kurat, je na vprašanje g. kurata, katero je stavil na podžupana: „Ali ste sešteli število glav?“ je rekel: „Ne“. Mislim pa, okoli 100 znabiti še več, rekel: Zapišimo 150 (ne 200 kot piše „Narod“), saj se bode itak število krav in govede moralo pomnožiti sedaj pri novoustanovljeni mlekarini. — Res je pa g. kurat g. Mlejnik se je izrazil, da moramo nekaj več zapisati, ker se bode število v kratkem moralo pomnožiti. Za prašiče ni omenil g. kurat ničesar, ampak pisatelj prošnje je rekel: Ravno toliko zapišimo. To služi „Narodu“, da na tej podlagi snuje laži in blati poštene ljudi!

Naša živina ima v resnici 2 uri hoda na pašnik. Liberelec iz Rakitnika je napočno podučil svojega mojstra. Ali ne veste, da smo zapisali v prošnje, da hočemo imeti napajališče z Matenjci vred? In kje imajo Matenjci z nami pašnik? Ali ni 2 uri hoda daleč? Vaš pašnik je menda v vasi, da vam ni treba daleč iz vasi, a kakor se kaže in upamo, bodemo vam pripravili pašnik dve uri hoda, kot ga mi imamo.

Laž je dalje, da je prošnje raztrgal, zakaj vse tri prošnje je odposlalo županstvo na Dunaj dr. Žitniku.

Res žalostno, da se dobi list, ki prinaša take laži in človek, ki jih piše!

V Rakitniku, dne 15. febr. 1901.

Tomaž Vodopivec, Anton Bergoč, Franc Ogrizek, Jožef Černač, Jakob Perenič, Franc Poženeč, Tomaž Ogrizek, Jernej Černač.

Lepo meblirana sobica

z mesečno plačo 8 gld. s postrežbo vred, odda se na Mestnem trgu števil. 20, III. nadstropje. — Razgled je na trg in posebni ugod.

Več se izve istotam. 215 1-1

Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Zahvala.

223 1-1

Ob smrti našega nepozabnega brata, gospoda

Rafaela Winkler,

začasno upokojenega duhovnika, skazovalo se nam je toliko sočutja, da se čutimo podpisani dolžne izrekat tem potom vsem najiskrenejšo zahvalo. Zlasti zahvaljujemo premlinstnega gospoda prošta dr. Elberta, ki je vodil pogreb, mnogoštevilne gospode duhovnike, ki so iz bližnjih in daljnih krajev prišli k pogrebu, častite usmiljene brate, v kojih bojnišnici je pokojnik zadnje mesece iskal pomoči, kakor tudi vse druge znance, kateri so spremlili pokojnika na zadnjem potu.

V Idriji, dné 27. februarja 1901.

Žalujoča mati in brata.

Zahvala.

215 1-1

Podpisana rodbina izreka tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancom najtoplejšo zahvalo za mnogobrojno izražena sožalja o priliki bolezni in smrti naše nepozabne matere, stare matere, tašče in tete, gospe

Helene Čadež

katero smo dné 27. februarja položili v prerani grob. Posebno zahvalo izrekamo sorodnikom in prijateljem, ki so se potrudili tako daleč, da so spremili drago ranjko k zadnjemu počitku. Najiskrenejša zahvala tudi vsem darovateljem krasnih vencev, in sploh vsem, ki so se tako mnogobrojno udeležili spreveda nepozabne ranjke.

V Poljanah pri Škofjiloki, 1. marca 1901.

Žalujoča rodbina Čadež.

VABILO

na

IV. redni občni zbor

„I. delavskega konsumnega društva na Jesenicah,

registrovane zadruge z omejeno zavezo“

kateri se vrši

v nedeljo dné 17. marca 1901

ob 3. uri popoldne

v gostilni g. Franceta na Savi pri Jesenicah.

Vspored:

1. Pozdrav načelnika.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Odobritev računa za l. 1900.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Raznosterosti.

K obilni udeležbi vabi

220 1-1

Načelstvo.

V slučaju, da zgoraj sklicani občni zbor ne bi bil ob določeni uri sklepčen, vrši se ob 1/4. uri isti dan, na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, koji bode sklepčen brez ozira na število vdeležencev.

VABILO

221 1-1

na

II. redni občni zbor

kmetijskega društva v Dolenji vasi pri Ribnici,

ki bode

v nedeljo dné 17. marca 1901

ob 1/4. uri popoldne

v prostorih g. Ig. Merher-ja v Prigorici št. 3.

Dnevni red:

1. Predložitev letnega računa za 1900.
2. Volitev 3 članov načelstva.
3. Volitev nadzorstva in razsodišča.
4. Predlogi in nasveti.

NB. Ako bi občni zbor ob 1/4. uri ne bil sklepčen, prične se pol ure kasneje drugi občni zbor, ki sme brezpogojno brez ozira na število navzočih zadržnikov sklepati.

V Dolenji vasi, dné 1. marca 1901.

Načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Zireh,

registr. zadruge z neomejeno zavezo“

ki se bode vršil

v nedeljo dné 10. marca 1901

ob 3. uri popoldne

pri načelniku.

Dnevni red:

1. Poročilo računskega pregledovalca.
2. Odobritev računa za l. 1900
3. Slučajnosti in nasveti

222 1-1

Načelstvo.

Ako bi bil sklicani občni zbor nesklepčen, vrši se eno uro kasneje drugi občni zbor, ki bode sklepčen ne ožraje se na število udov.

Čisto medicin. ribje olje.

Deželna
lekarna

pri Mariji
Pomagaj

Čubar, Hrvatsko, septembra 1900.

Blag. g. Milan Levstek, lekarnar v Ljubljani.

Iz srca se vam zahvaljujem za dobrotu Vašog neprecenjeno dobrog in pristnega medicinskega ribjog olja, katerog že dle časa samo iz Vaše dobro znane lekarne naročam in uporabljam za sebe in svojo rodbino sigurnim učinkom. Isto je prijetnega ukusa in lahko prebavljivo. Prosim, pošljite mi zopet šest steklenic za 2 gld. 50 kr.

Pozdravljam in ostajam vam udani

899 24 Anton Ožbolt, trgovec in posestnik.

Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Razpošilja vsak dan z obratno pošto

dež. lekarna pri Mariji Pomagaj

Mr. Ph. M. Leusteka v Ljubljani.

Resljeva cesta št. 1., poleg mesarskega mosta

Istrijansko vino.

Kmetijska zadruga Vodnjan v Istri (Cassa rurale Dignano, Istria) ima na prodaj direktno iz kmetijskih kleti

(3) nad 3000 hektol.

dobroga črnega in belega vina od 15 kr. naprej, kakor tudi finega namiznega olja iz lastnih oljk. — Večje partije vina po dogovoru z načelnistvom zadruge. — Za pristnost vina in solidno postrežbo se jamči. 77 (9-7)

Za načelnistvo:

Ant. Malusa. Ivan Pujman.

Tokajski konjak

zdravilski

in pristni francoski, tvrdke

Bisquit Dubouché & Comp.

po najnižjih cenah pri

Peter Lassnik-u

v Ljubljani. 211 9-1

Mladeniški cvet.

Dijaški molitvenik.

Flos juvenilis

Libellus precum in usum studiosae juventutis

priporoča

prodajalnica kat. tiskovnega društva (H. Ničman.)

Cena eksemplaru v platno vezanemu 2 K 20 h, v usnji z rudečo obrezo 2 K 60 h. Po pošti 20 h več.

Varstvena znamka: Sidro.
LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz lekarne Richter-jeve v Pragi, pripoznano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti steklenica po K — 80, K 1.40 in K 2.— v vseh lekarnah. Zahteva naj se to 105 21-5

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richter-jeve lekarne ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot pristni izdelek. 296 (10-1)

Richterjeva lekarna pri zlatem lovu v Pragi, Elizabethstrasse 5.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozorja na veliko svežo zalogo
zgotovljene obleke
posebno na **haveloke** v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
7 18

Olnate barve v kosirarnih škaflicah za
razprodajalce in lastno
uporabo se dobé pri tvrdki **BRATA EBERL** v
Ljubljani, Franciskanske ulice 228 5 12-9.
Vnanja naročila proti povzeju.

Šaleški premog v koscih

po ceni, pripraven za kurjavo sob in
za industrije, brez smradu
se razpošilja za vse postaje južne in koroške, kakor
tudi ogerskih železnic

po 32 kron za vagon s 100 met. centi
od postaje Skale.

Naročila sprejema 70 (12-11)
Šaleški premogokop v Velenji
(Wöllan)

E. Zbitek-ov

v Novi Štifti
pri Olomuou
zavod za izdelovanje ste-
klenomozaičnih božjih
grobov, turških duplia in
altarjev za procesije ob
sv. Rešnjem Telesu.
Odkrivan od Nj. svetosti pa-
peža Leona XIII; priznanja
katol. teolog. akademije v Pe-
terburgu, nemškega misijona
v Carigradu itd. 108 4-3
Ilustr. eniki za tonj. Vse pošiljave zajamčene.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam p. n. občinstvu,
da sprejemem vsako

dimnikarsko delo

20% ceneje, kakor vsak drugi.
Naročila se sprejemajo v Ljubljani, Stari
trg št. 16 in Hrenove ulice št. 7.

138 3-3 **Ivan Kerne,**
poslovodja Elizabete Poshwar.

Davnej potrjeno dijetet.
kosmet. sredstvo (uma-
zanje) za krepcanje in
utrjevanje kit in mišic
človeškega telesa

Kwizdov fluid.

Znamka: Kača (tekočina za turiste).
Turisti, kolesarji in jezdeci
uspešno rabijo ta fluid za krepcanje
in poži vnanje po daljnih turah.
Cena: Cela steklenica 2 K, pol
steklenice 1 K 20 h.
Pristao je dobiti v vseh lekarnah. G. 632 20-11
Glavna zaloga: Okrožna lekarna v
Korneuburgu pri Dunaju.

Drože

(Frucht-Presshefe)

vsak dan sveže, najboljše
kakovosti, priporoča tovarna
spirita in droži v Račjah
(Kranichsfeld) na Stajerskem.
Naročila naj se naslavlja
na zastopn. g. **F. S. Rojnika**
v Ljubljani Pred škofijo 22.
185 5-4

Leopold Tratnik

pasár in srebrar
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27
se priporoča prečastiti du-
hovščini, cerkvenim pred-
stojništvom in dobrotnikom
cerkvá v strokovno umetno
izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja,

kakor:
**tabernaklje, mon-
štrance, kelihe,
svečnike, lestence,
svetilke itd.**
iz zanesljivo najboljšega ko-
vinskega blaga.
V zalogi pa ima mnogo že
izgotovljenih, krasnih
predmetov.
Stare predmete prenavlja,
posrebrni in pozlati po naj-
nižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke
in veliko zalogo električnih svetilk v raznih
oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo
električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna,
cene nizke. 133 30-5

Služba organista, oziroma

189 3-3 organista in cerkvenika
na Breznici P. Žirovnica se odda.
Stalna plača za obojno službo 840 K;
samo za organista po dogovoru.
Prošnje do 15. marnca 1901.

Župni urad Breznica (Gorenjsko).

MATTONIJEV GIESSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

kot zdravilni vreclec že stoletja znana v vseh
bolezni (1.) 10 9

sapnih in prebavnih organov,
pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna
za otroke, prebolele in mej nosečnosti.
Najboljša dijetetična in osvežujoča pijača.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerjskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.
Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v
Ljubljani

Dobro namočeno 142 6-4

polenovko

priporoča za celi postni čas
Rudolf Petrič,
trgovina spicerije in živil, Valvazorjev trg 6.
(Nasproti križevniške cerkve.)

ANT. EBERL

krojač v Ljubljani
(6-8) izdeluje in priporoča 94 12-1
cerkvene svetilke ali stališče
iz kostarja ali medenine in iz topkaka,
obhajilne svetilnice, pušice z zvončki,
železna stredina ognjišča; prevzema tudi
kritje streh in zvonikov.

Ustanova za vojaške sirote.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem podeliti je za tekoče leto Josip Sühnlovo ustanovo za
vojaške sirote v znesku 75 K 60 h.
Prošnje za podelitev te ust. nove, do katere imajo pravico uboge sirote vojaškega rodu, naj bodo
zakonske ali pa nezakonske, vložiti je do 12. marnca t. l. pri tem uradu.
Mestni magistrat v Ljubljani,
dné 12. svečana 1901. 180 2-2

Razglas.

Podpisani odsek za zgradbo nove kuratne hiše na Velikem Ubeljskem,
pošta Razdrto, Kranjsko razpisuje

na dan 14. marnca 1901, ob 10. uri dopoldan
javno zmanševalno dražbo za zidavo nove kuratne hiše.

Stroški so proračunani:
mojsterska dela na 5400 K
materijal na 3400 "
dne in dovažanje na 2000 "
Skupaj . 10800 K

Dotični podjetnik mora vložiti 5% kaucijo. Pogoji in načrti so na razpolago 8 dni
pred dražbo pri podpisanemu načelniku.

Na Velikem Ubeljskem dné 21. februvarija 1901.

Za stavbinski odsek:
Karl Premrov, načelnik.

187 3-2

Št. 1353.

Razpis.

110 3-3

Podpisani deželni odbor razpisuje sledeči

službi okrožnih zdravnikov:

1. v Cerkljah z letno plačo 1400 K,
2. v Kočevski Reki z letno plačo 1600 K.

Prosilci za jedno teh služb pošljejo naj svoje prošnje podpisanemu deželnemu odboru
do dné 10. marnca 1901. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko
državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje
slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se bode le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v kaki
bolnici.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dné 5. februvarija 1901.

Hiša v Ljubljani

Privoz hiš. št. 5 (na Prulah)

ki je zlasti za izvrševanje trgovskega in krčmarskega obrta zelo pripravna, se bode
dné 8. marnca t. l. ob 10. uri dopoldne

pi o kr. okrajnem sodišču v Ljubljani prisilnim potom prodajala.
Znaten del najvišjega ponudka bode mogel vknjižen ostati. — Natančnejši podatki o
dražbenih pogojih, cenilni vrednosti itd. poizedeó se pri imenovanem sodišču. 186 2 2

Patentirane

ročne in nahrbtnne stroje za žveplenje

proste in dvojnate
patentirane Peronospora- aparate
najnovejšega sestáva

brizgalnice za žvepleno-ogljik (injektorji)

zoper floksero 80 20-4

aparate za streljanje ob-hudi uri

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vsa druga orodja za sadje- in vinorejo
pošilja po najnižjih tovarniških cenah

IG. HELLER, Dunaj II, Praterstrasse 49.

Razprodajalci se sprejemajo.

Geniki brezplačno in franko.

„The Mutual“

zavarovalna družba za življenje v New-Jorku.

Ustanovljena 1842. Z nasprotnim zavarovanjem.
Skupno premoženje dné 1. januvarija 1900:
K 1489⁶/₁₀ milijonov.
Čisti dobiček v prid zavarovancev leta 1899:
K 38,158.423. 202 7-4

Jamstvena glavnicá za zavarovalne pogodbe v Avstriji sklenjena je
shranjena pri c. kr. ministerskem plačilnem uradu na Dunaju.

Glavno zastopstvo za Kranjsko:
BRATA POLLAK v Ljubljani.

Mehanična delavnica: Ribji trg.

Zaloga „Styria“, „Helikal“, „Austria“ in „Stefanie“-koles

prave J. Reithofer-jevih sinov pnevmatike, katero ponudim po isti ceni, kakor v tovarni.

Priporočam svojo največjo in najbogatejšo, obče znano veliko izbero vsakovrstne zlatenine in srebrnine v secesiji, posebno

Popravila sprejemajo se v prodajalni in delavnici.

lepe poročne prstane

prave švicarske žepne ure, budilke, stenske ure, prstane itd. itd. Namizne oprave (Best-ck) in najboljše šivalne stroje vse to po najnižjih cenah in z jamstvom. 28 15

Vabim na obitni obisk in ogled z vsem spoštovanjem

Fr. Cuden, urar in trgovec

v Ljubljani, Mestni trg šte. 25, nasproti rotovža.
Ceniki brezplačno in poštne prosto

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu, posebno cenjenim podjetnikom, stavbenikom in čestiti duhovščini uljudno naznanjam, da sem kupnim petem prevzel znani

ključavničarski obrt

g. J. Spreitzer-ja v Ljubljani.

Priporočam se za vsakojaka ključarska dela bodisi umetniška ali stavbinska z zagotovitvijo, da bom ista izvršil točno in najsolidneje po primerno nizki ceni.

Mноголетne skušnje v tej obrti, katere sem imel kot večletni poslovodja trdke g. Žabkar-ja, vsposablja me, da bom kos vsakemu delu te stroke in z lahko vestjo dajem zagotovitvijo, da bom vsakomur najbolje postregel.

Priporočajoč se za mnogobrojna naročila beležim velespoštovanjem

Josip Weibl,

v Ljubljani, Slomškove ulice št. 4.

173 3-3

Kreditno društvo kranjske hranilnice v Ljubljani.

214 3-1

Obvestilo.

Na poziv ravnateljstva kranjske hranilnice vabijo se vsi p. t. deležniki kreditnega društva kranjske hranilnice (Creditverein der krainischen Sparkasse in Laibach) v nedeljo 17. marca t. l. ob 10. uri dopoldne na

izvanredni občni zbor

v zbornico kranjske hranilnice.

Od leta 1898. sem odmerja se društvu neslišano visoka dohodarina in doklada; vsled tega proračunjen je na podlagi bilance za leto 1899., katera izkazuje 1194.60 K izgube, izgubitek za leto 1900. na 8395.47 K. V 5.—6. letih požrle bi torej izgube ves do sedaj nabrani rezervni zaklad.

Posvetovalo in sklepalo se bode torej o tem, ali naj se kreditno društvo takoj razpusti, da se vsaj deloma ohrani rezervni zaklad.

Ker je vprašanje posebne važnosti, želeli je, da se zberó deležniki v prav obilem številu.

V Ljubljani, 25. februarija 1901.

Odbor deležnikov kredit. društva kranjske hranilnice v Ljubljani.

Načelnik: Matej Treun.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobavne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo trdiko ter ne uvažujejo tujih trdk družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 502 52 40

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Zaloga Karl Gianl-jevih vezil in tkanin

FELLINGER in HASSINGER

c. in kr. dvorni založniki. 114 26-22

Cerkvena oblačila, društvene zastave itd.

EDUARD G. J., Seilergasse 10, „Göttweigerhof“

Krasni cenik z nad 300 podobami brezplačno.

POZOR!

Podpisani Franc Babič, pekovski mojster, si usojam naznaniti slavnemu p. n. občinstvu, da sem ravnokar pričel na svoje

pekarijo

v Ljubljani, na Tržaški cesti 4, v g. Korsike hiši.

Ker sem bil že poprej znan kot večletni vešči pekovski pomočnik, si usojam prositi tudi za se zaupanja ter obljubim, da bom skušal svojim naročnikom z najboljšim blagom postreči.

Posiljal bom kruh na zahtevanje tudi v hišo. — Prevzamem kruh tudi na peko in bom z največjo pozornostjo z njim ravnal.

Za obilen obisk prosim z odličnim spoštovanjem

Franc Babič,
pekovski mojster.

195 2-2

Naznanilo.

Spoštovanim p. t. odjemalcem naznanjam udano, da sem se preselil s svojo

manufakturno trgovino

na Starem trgu šte. 9

nasproti staro-renomirani prodajalnici klobukov gospoda Josipa Poka.

Vsakovrstno blago v kamgarnu in cheviotu. Obleke za gospode od 80 kr. naprej, kakor tudi blago za damske obleke, perilno blago, platno, srajce za gospode, ovratnike, kravate in najboljši façon-moderci se prodajajo po čudovito nizki ceni.

V mnogobrojni nakup vabi vdano in se priroča.

Josip Višnar.

179 3-3

Dunajska borza.

Dne 1. marca.		Dne 1. marca.		Dne 1. marca.	
Skupni državni dolg v notab	98-60	20 mark	23-40	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106-10
Skupni državni dolg v srebru	98-55	20 frankov (napoleonov)	19-08	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25
Avstrijska zlata renta 4%	118-20	Italijanski bankovci	90-45	Priporočeno obveznice državne železnice	429-50
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98-20	C. kr. cekini	11-33	južne železnice 3%	347-70
Ogerska zlata renta 4%	118-30			južne železnice 5%	124-75
Ogerska krona renta 4%, 200	93-60			dolenjskih železnic 4%	99-50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1673-—			Kreditne srečke, 100 gl.	397-—
Kreditne delnice, 160 gl.	673-75			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	370-—
London vista	240-47 1/2			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	47-75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. vel.	117-37 1/2			Ogerskega	5
				Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	—
				Rudolfove srečke, 10 gl.	59-—
				Salmove srečke, 40 gl.	189-—
				St. Genois srečke, 40 gl.	227-—
				Waldsteinovo srečke, 20 gl.	391-—
				Ljubljanske srečke	57-—
				Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	275-50
				Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v	6310-—
				Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	828-—
				Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	104-25
				Splošna avstrijska stavbinska družba	153-—
				Montanska družba avstr. plan.	442-—
				Trbovejska premogarska družba, 70 gl.	464-—
				Papirnih rubljev 100	253-25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strubelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.